

S P R Á V A
o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie
podľa zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení
neskorších predpisov, podľa prílohy č.5

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
TURČIANSKA ŠTIAVNIČKA

Jún 2017

Obsah

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.I Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie 4
2. Sídlo 4
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie⁴

A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii⁵

1. Názov 5
2. Územie 5
3. Dotknuté obce 5
4. Dotknuté orgány 5
5. Schvaľujúci orgán 5
6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice 5

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA⁶

B.I Údaje o vstupoch 6

1. Pôda 6
2. Voda 8
3. Suroviny 9
4. Energetické zdroje 9
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru 10

B.II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie 11
2. Voda 11
3. Odpady 11
4. Hluk a vibrácie 12
5. Žiarenie a iné fyzikálne polia 12
6. Doplnujúce údaje 12

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA¹³

C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia 13

C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie¹³

1. Horninové prostredie 13
2. Klimatické pomery 14
3. Ovzdušie 14
4. Vodné pomery 14
5. Pôdne pomery 17
6. Fauna, flóra 17
7. Krajina 19
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, územný systém ekologickej stability 22
9. Obyvateľstvo – demografické údaje 26
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodností, archeologické náleziská 27

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality	27
12. Iné zdroje znečistenia	27
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.....	28
C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	
1. Vplyvy na obyvateľstvo	29
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.....	29
3. Vplyvy na klimatické pomery	29
4. Vplyvy na ovzdušie	30
5. Vplyvy na vodné pomery	30
6. Vplyvy na pôdu	30
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy.....	31
8. Vplyvy na krajinu.....	31
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, na územný systém ekologickej stability	32
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	32
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	32
12. Iné vplyvy	32
13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi	33
C.IV Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie	33
C.V Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)	
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.....	36
2. Porovnanie variantov	36
C.VI Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia.....	37
C.VII Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracovaní správy o hodnotení	37
C.VIII Všeobecné záverečné zhrnutie.....	38
C.IX Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka).....	38
C.X Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení	38
C.XI Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.....	38

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.I Údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Turčianska Štiavnička

2. Sídlo

Obecný úrad, Ul. J. Kostru 92/79, 038 51 Turčianska Štiavnička

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Peter Očka - starosta obce

telefón: +421 43 429 34 29

e-mail: obecturштиavnicka@stonline.sk

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD:

Ing. arch. Eva Zaťková, registračné číslo 289

telefón: +421 0911 932 572

e-mail: evazatkovaz@gmail.com

A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

Územný plán obce Turčianska Štiavnička -etapa: Návrh ÚPN-O

2. Územie

Kraj: Žilinský
Okres: Martin
Obec: Turčianska Štiavnička
Katastrálne územie: Turčianska Štiavnička

3. Dotknuté obce

- Mesto Turany
- obec Sučany
- obec Podhradie
- obec Sklabinský Podzámok

4. Dotknuté orgány

v zmysle § 3 písm. m) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie dotknutý orgán je orgán verejnej správy, ktorého záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu:

- Žilinský samosprávny kraj
- Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku
- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
- Okresný úrad Žilina, Odbor výstavby a bytovej politiky
- Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie
- Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov, ref. pôdohospodárstva
- Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie
- Okresný úrad Martin, Pozemkový a lesný odbor
- Okresný úrad Martin, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií
- Okresný úrad Martin, Odbor krízového riadenia
- Krajský pamiatkový úrad Žilina pracovisko Martin
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine
- Dopravný úrad, Divízia civilného letectva
- Obvodný banský úrad v Prievidzi

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo obce Turčianska Štiavnička.

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešené územie leží mimo dosahu štátnych hraníc SR. Riešenie Územného plánu obce Turčianska Štiavnička preto nespôsobuje vplyvy presahujúce štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**B.I Údaje o vstupoch****1. Pôda**

Realizácia Územného plánu obce Turčianska Štiavnička si vyžaduje trvalé zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery lesných pozemkov sa nepredpokladajú.

1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy

Záber poľnohospodárskej pôdy je vypracovaný v zmysle požiadaviek dotýkajúcich sa ochrany poľnohospodárskej pôdy, ustanovených v zákone č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní PP v znení neskorších predpisov. V zmysle §13 a §14 tohto zákona sa musí dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami jej ochrany pri každom obstarávaní a spracovaní územnoplánovacej dokumentácie.

Podľa zák. č. 57/2013 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území. Podľa Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z. z. v katastrálnom území Turčianska Štiavnička sú to poľnohospodárske pôdy nasledovných BPEJ : 0702005, 0802012, 0806042, 0811012, 0814061, 0863202, 0863212, 0863215, 0863515, 0864203, 0864403, 0911012. V tabuľke č.2 sú tieto pôdy hrubo vyznačené a podčiarknuté.

Pri urbanistickej koncepcii návrhu rozvoja územia boli uvedené zásady rešpektované nasledovne :

- zábery poľnohospodárskej pôdy pre rozvoj obce v návrhovom období boli navrhnuté v odôvodnenom a nevyhnutnom rozsahu,
- pre výstavbu je navrhnuté využiť prednostne prieluky v zastavanom území a extenzívne využívané poľnohospodárske pôdy, hlavne pre funkciu výroby a služieb; ako aj plochy poľnohospodárskej pôdy v priamom kontakte so zastavaným územím
- nie je narušená ucelenosť honov a nie je sťažené obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- v návrhu sú riešené prístupy a poľné cesty na poľnohospodársku pôdu mimo zastavaného územia obce.

Tab. č.1 - Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v k. ú. obce

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v %
orná pôda	202,8	14,4
záhrady	15,8	1,1
lúky a pasienky-TTP	421,5	30,0
sady	-	
Poľnohospod. pôda spolu	640,1	45,5
lesná pôda	649,3	46,2
vodné plochy	18,6	1,2
zastavané plochy	59,8	4,3
ostatné plochy	39,4	2,8
Celkom	1.407,19	100,0

* zdroj : ÚGKK SR, 2016

Návrh územného plánu nie je vyhotovený vo variantoch. Celkový navrhovaný trvalý záber poľnohospodárskej pôdy predstavuje 25,292 ha. Navrhované rozvojové plochy nadväzujú na zastavané územie obce a spolu s ním vytvárajú kompaktný celok. Pri výpočte záberov v lokalitách určených pre výstavbu rodinných domov sa výmera záberov znižuje len na výmeru zástavby rodinných domov a prístupové komunikácie, cca 40 - 50% z celkovej výmery lokality.

Tab.č.2 - Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde – navrhované lokality

Lok. číslo	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality celkom v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej. pôdy			Užívateľ poľnohospod. pôdy	Vybudované hydromel. zariadenia	Časová etapa realizác.	Poznámka
				Výmera v ha	z toho					
					kód/skupina BPEJ	výmera v ha				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
01	Turčianska Štiavnička	Rekreačná a oddychová vybavenosť	8,534	2,704	0702005 6 0863212 5	2,280 0,424	Fyzické osoby	-	I.	osobitne chránená PP
02		Výrobné služby, komunikácie, parkoviská	3,658	3,029	0863202 5 0863212 5 0814061 7 0811012 6	0,036 2,294 0,396 0,303	Fyzické osoby	-	I.	osobitne chránená PP
03		Existujúca komunikácia	0,742	0,735	0811012 6	0,735	Fyzické osoby	na časti plochy	I.	osobitne chránená PP
04		Zeleň sadov, komunikácia	12,958	0,150	0882772 9	0,150	Fyzické osoby	-	I.	
05		Regionálny archeopark	18,064	1,806	0869412 7 0882673 9	0,524 1,282	Fyzické osoby	-	I.	
06		OV súvisiaca s archeoparkom	2,326	1,164	0811012 6 0869412 7	0,340 0,824	Fyzické osoby	-	I.	časť plochy je osobitne chránená PP
07		Športové aktivity, komunikácia	1,648	0,825	0869412 7 0811012 6	0,554 0,271	Fyzické osoby	-	I.	
08		Bývanie v RD + komunikácia	0,637	0,319	0811012 6 0869412 6	0,085 0,234	Fyzické osoby	-	I.	časť plochy je osobitne chránená PP
09		Športové aktivity	0,296	0,148	0811012 6	0,148	Fyzické osoby	-	I.	osobitne chránená PP
10		Verejná zeleň + parkovisko	0,202	0,202	0811012 6	0,202	Fyzické osoby	na časti plochy	I.	osobitne chránená PP
11		bývanie v RD + komunikácia	1,830	1,085	0811012 6 0863215 5	1,082 0,003	Fyzické osoby	na celej ploche	I.	osobitne chránená PP
12		bývanie v RD	0,581	0,375	0811012 6 0863215 5	0,351 0,024	Fyzické osoby	na celej ploche	I.	osobitne chránená PP
13		rozhľadňa	0,010	0,010	0882883 9 0882673 9	0,007 0,003	Fyzické osoby	-	I.	
14		bývanie v RD + komunikácia	0,456	0,274	0811012 6	0,274	Fyzické osoby	-	I.	osobitne chránená PP
15		bývanie v RD + komunikácia	2,361	1,400	0811012 6 0970213 7	1,122 0,278	Fyzické osoby	-	I.	časť plochy je osobitne chránená PP
16		Občianska vybavenosť, pešie plochy, zeleň	0,600	0,020	0970213 7	0,020	Fyzické osoby	-	I.	
17		Občianska vybavenosť, bývanie v RD, komunikácia	0,930	0,326	0970213 7	0,326	Fyzické osoby	-	I.	

18	Areál výrobných služieb	0,911	0,507	0970213 7 0982673 9	0,427 0,080	Fyzické osoby	-	I.	
19	Rodinné farmy	2,357	0,229	0982673 9 0970213 7	0,152 0,077	Fyzické osoby	na časti plochy	I.	
20	bývanie v RD+ komunikácia	4,624	2,571	0970213 7	2,571	Fyzické osoby	na časti plochy	I.	
21	bývanie v RD, komunikácia, verejná zeleň	5,728	3,100	0970213 7 0988543 8	0,842 2,258	Fyzické osoby	na časti plochy	I.	
22	bývanie v RD, komunikácia, verejná zeleň	5,214	2,953	0970213 7 0988543 8	2,601 0,352	Fyzické osoby	-	I.	
23	Areál kaštieľa, vrátane komunikácií a parkovísk	2,381	0,511	0811012 6 0911012 7 0970213 7	0,141 0,140 0,230	Fyzické osoby	-	I.	časť plochy je osobitne chránená PP
24	Parkovisko+ komunikácia	0,403	0,403	0882883 9	0,403	Fyzické osoby	-	I.	
25	Rekreačná vybavenosť, bez zástavby	0,446	0,446	0911012 7	0,446	Fyzické osoby		I.	osobitne chránená PP
Lokality 1 - 25 v kat. území Turčianska Štiavnička		77,691	25,292		25,292				

V k. ú. obce sme navrhli v rámci územného plánu časť poľnohospodárskej pôdy na zmenu kultúry – na produkčný ovocný sad v celkovej výmere cca 16,808 ha.

2. Voda

2.1 Zásobovanie obce pitnou vodou

Zásobovanie pitnou vodou obce Turčianska Štiavnička je verejným vodovodom, ktorý je napojený na skupinový vodovod Martin, ktorého správcom je Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s. Rozvodná sieť vody bola v obci uvedená do prevádzky v r.1969. Zdroj vody pre obec je prameň Rybníky, ktorého výdatnosť je 22,0l/s. Na verejný vodovod je v súčasnej dobe pripojených 100 % domácností v obci.

Návrh koncepcie zásobovania pitnou vodou vychádza z „Programu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca“, kap. 8.1.1 technická správa – časť vodovody, rešpektuje existujúci systém zásobovania pitnou vodou z verejného vodovodu v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Zásobovanie nových navrhovaných území je riešené napojením na existujúce rozvody pitnej vody, predĺžením a zokruhovaním existujúcej vodovodnej siete.

✓ Posúdenie akumulácie v r.2036 :

priemerná denná potreba vody: $Q_p = 4,86$ l/deň
maximálna denná potreba:: $Q_{S24} = 7,77$ l/hod
maximálna hodinová potreba: $Q_{hmax} = 16,32$ l/s
priemerná ročná potreba vody: $Q_r = 153.167,5$ m³/rok

Do k. ú. obce Turčianska Štiavnička zasahuje Chránená vodohospodárska oblasť Veľká Fatra určená Nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd. Prevažná časť CHVO Veľká Fatra zasahuje do horskej oblasti. V CHVO možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a ochrany ich zásob. Z hľadiska citlivosti povrchových vôd na klimatické zmeny CHVO Veľká Fatra je zaradená do 2. stupňa citlivosti.

2.2 Zásobovanie úžitkovou vodou

Zásobovanie úžitkovou vodou sa v územnom pláne obce Turčianska Štiavnička nerieši. Zdrojom úžitkovej vody sú miestne vodné toky a studne (na základe povolenia štátneho orgánu ochrany vôd).

2.3 Zneškodňovanie odpadových vôd

Obec Turčianska Štiavnička má vybudovanú kanalizačnú sieť napojenú na skupinovú kanalizáciu Martin - Vrútky s čistením na čističku odpadových vôd Vrútky. V súčasnosti sa postupne realizuje vodná stavba povolená rozhodnutím Č.ŽP-2012/01883-vod.Va: " Turčianska Štiavnička - kanalizácia (rozšírenie) a zokruhovanie vodovodu" - podľa projektu vypracovaného spoločnosťou Hydroeco s.r.o, Banská Bystrica v 12/2011. Odkanalizovaných je v súčasnej dobe 70 % domácnosti v obci.

Návrh odkanalizovania rešpektuje odvádzanie splaškových odpadových vôd do kanalizácie následné čistenie na čističku odpadových vôd Vrútky. Navrhovaná splašková kanalizácia bude zaústená do existujúcej splaškovej kanalizácie. Dažďové vody budú odvádzané mimo verejnú splaškovú kanalizáciu, ktorá je dimenzovaná len na odvod splaškových vôd.

✓ *Odtokové množstvá splaškových odpadových vôd v r.2036:*

Priemerné denné množstvo splaškových vôd:	$Q_{s,priem} = 4,86 \text{ l/s}$
Maximálne denné množstvo splaškových vôd:	$Q_{s,m} = 7,77 \text{ l/s}$
Ročné množstvo splaškových vôd:	$Q_{s,rok} = 153\,167,5 \text{ m}^3/\text{rok}$

2.4 Odvádzanie zrážkových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Dažďové vody nie sú odvádzané do jednotnej verejnej kanalizačnej siete, ale stekajú do dažďových rigolov popri ceste, ktoré sú zaústené do potokov pretekajúcich obcou. Tento stav je nevyhovujúci a nezodpovedá environmentálnym stratégiám.

Pre zabezpečenie odvodu dažďových vôd je potrebné vybudovať novú dažďovú kanalizáciu, ktorá cez retenčné nádrže, bude odvádzat' dažďové vody do vodných tokov. Dažďové vody zo striech objektov budú prednostne likvidované priamo na príľahlých pozemkoch vsakovaním do podlažia.

3. Suroviny

V katastrálnom území obce sa nachádza dobývací priestor DP (563) Turčianska Štiavnička, ktorý bol určený rozhodnutím bývalého Ministerstva stavebníctva Praha pod č. DP/120-1967 z 10.03.1967 na dobývanie výhradného ložiska tehliarskych surovín. Hranice dobývacieho priestoru boli zmenené rozhodnutím Ministerstva stavebníctva SSR pod č. 1417/IO-Be/Bá zo 06.05.1980. V hraniciach určeného dobývacieho priestoru je určené aj chránené ložiskové územie zo zákona. Územie v blízkosti dobývacieho priestoru nevyužívať na obytné a rekreačné účely. Hranice dobývacieho sú vyznačené v grafickej časti návrhu územného plánu obce.

V záväznej časti územného plánu obce sú premietnuté požiadavky na ochranu ložiskového územia, vyplývajúce zo stanoviska ŽP SR, Odboru štátnej geologickej správy č.j. 3054/2016-7.3 33506/2016 zo dňa 17.6.2016.

Z návrhu územného plánu obce nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovín.

4. Energetické zdroje

4.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Cez k.ú. Turčianska Štiavnička sú trasované VVN linky nadradenej prenosovej sústavy v správe Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy a.s. Bratislava. Cez zastavané územie vedie trasa VVN vedení 2x220kV (l.č.V281, V282), 220kV (l.č.V272), 400kV (l.č.V406), tieto sa plánujú preložiť. Jedna VVN linka 400kV (l. č. V494) je už preložená. Popri nej je plánovaná nová trasa VVN liniek ktoré vedú cez zastavané územie obce.

V súčasnosti je obec Turčianska Štiavnička zásobovaná hlavnou zásobovacou linkou č. 278 cez vzdušné prípojky do distribučných trafostaníc 22/0,4kV. Na území katastra Turčianska Štiavnička sa nachádza 7 trafostaníc.

Návrh zásobovania nových území elektrickou energiou je riešený v zmysle platných predpisov (v súčasnosti zákon č.251/2012 a vyhlášky č. 535/2002 Z. z.) káblovými rozvodmi, uloženými do zeme. Vzhľadom na predpoklad zvýšenia potrieb elektrickej energie návrh počíta s posilnením distribučnej siete o 4 navrhované trafostanice. Súčasťou rozvodov NN v nových územiach je aj návrh rozšírenia siete verejného osvetlenia.

Návrh zásobovania elektrickou energiou sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Turčianska Štiavnička, v kapitole B.13.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou.

4.2 Zásobovanie zemným plynom

Obec Turčianska Štiavnička bola plynofikovaná v r.2000. Napájací bod je regulačná stanica VTL/STL s kapacitou 1000 m³/hod, ktorá je situovaná v obci na Ul.1.mája a napojená na VTL plynovod Martin – Sučany – Turany PN 25 MPa DN 200 s vysadenou odbočkou pre RS T. Štiavnička DN 100. Katastrálnym územím prechádza VTL plynovod.

Využitie zemného plynu sa navrhuje komplexne (vykurovanie, príprava teplej úžitkovej vody, varenie). Novo navrhované plynové rozvody budú napojené na existujúce. Uskutočnenie opatrení na zníženie energetickej náročnosti budov pri spotrebe energií a zvyšujúci sa podiel alternatívnych palív zníži spotrebu zemného plynu oproti výpočtu v návrhu ÚPN-O.

Návrh zásobovania zemným plynom sa nachádza v smernej časti návrhu Územného plánu obce Turčianska Štiavnička, v kapitole B.13.3.2 Zásobovanie zemným plynom.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Návrh verejného dopravného vybavenia územia sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Turčianska Štiavnička, v kapitole B.13.3.1 Doprava a dopravné zariadenia.

5.1 Širšie dopravné vzťahy

Obec Turčianska Štiavnička sa nachádza asi 11 km východne od okresného mesta . Prístup do obce je možný dvomi cestami III. triedy č. III/2131 (v smere T. Štiavnička - Turčianske Teplice) a III/2132 (Sučany - Podhradie)..

Do k. ú. zasahuje diaľnica D1 Dubná Skala – Turany, aj so svojim OP. Prevádzkovaný úsek diaľnice D1 je z hľadiska európskej dopravnej infraštruktúry zaradený do základne siete TEN-T (Trans-European Transport Networks) - multimodálny koridor Rýn - Dunaj, československá vetva (Ostrava/Přerov - Žilina - Košice - hranica s Ukrajinou).

Cez k.ú. prechádza železničná trať č.180 Bratislava – Košice a zasahujú do neho ochranné pásma letiska Martin.

5.2 Cestná automobilová doprava

Cestnú sieť v k. ú. Turčianska Štiavnička možno rozdeliť podľa charakteru na štátne cesty III. triedy č. III/2131 a III/2132 vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce. Cesta III/2131 a III/2132 je mimo zastavaného územia so šírkovým usporiadaním v kategórii MZ 8,5(8,0)/50, v zastavanom území MOK 7,5/40 vo funkčnej triede B3, reálne však takéto šírkové usporiadanie nie je v celom úseku. Na štátne cesty sa napájajú miestne obecné komunikácie, ktoré majú rozličnú šírku asfaltobetónového krytu – od 3,5 do 6,0 m. V obci sa nachádzajú viaceré kriticky zúžené miesta cestných komunikácií, obmedzené existujúcou zástavbou, v ktorých šírka vozovky nie je ani 3,00 m. Komunikácie majú rôznu šírku, možno ich zaradiť do kategórie MOU 4,5/30 až MOU 6,0/40/30, resp. MO 8,0/40.

Pri výstavbe nových obytných zón je potrebné miestne komunikácie zhotoviť v kategórii C3 MO 8,0/40 (so šírkou dopravného priestoru 9,0 m medzi oploteniami, t.j. 2x2,5 m jazdný pruh, 2x2,0 m zelené pásy, resp. 2,0 zelený pás+2,0 chodník).

5.3 Hromadná doprava

Prímestská autobusová doprava je vedená po ceste III/2131 do stredy obce a ďalej do obce Podhradie. Na území obce sa nachádzajú 3 zastávky. Pri križovatke cesty III/2132 a cesty z obce sa nachádza zastávka, vymedzené len označníkom. Zastávky spĺňajú dochádzkové vzdialenosti tzv. izochróny časovej dostupnosti.

5.4 Železničná doprava

Cez severný okraj k. ú. obce Turčianska Štiavnička prechádza železničná trať č.180 Žilina - Košice, traťový úsek 2601, ktorá je z hľadiska európskej dopravnej infraštruktúry zaradený do základne siete TEN-T (Trans-European Transport Networks) - multimodálny koridor Rýn - Dunaj, československá vetva (Ostrava/Přerov - Žilina - Košice - hranica s Ukrajinou). Z hľadiska rozvojových zámerov Železníc SR je plánovaná modernizácia predmetnej železnice.

5.5 Civilné letectvo

V katastrálnom území obce sa nenachádza žiadne letisko evidované Dopravným úradom SR. Časť k. ú. obce Turčianska Štiavnička sa nachádza v OP letiska Martin, určených rozhodnutím Leteckého úradu SR zn. 313/79/99 zo dňa 11.05.1999, z ktorých vyplýva výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod.

5.6 Statická doprava

Parkovanie a odstavovanie vozidiel prebieha väčšinou, v novej časti, v rámci obslužných komunikácií tam, kde to šírkové parametre dovoľujú. Odstavovanie vozidiel pri rodinných domoch je zabezpečené väčšinou na vlastných pozemkoch. V obci nie sú vybudované parkoviská v pravom slova zmysle. Spevnené, resp. nespevnené plochy na odstavenie áut sa nachádzajú pri cintoríne, pri dome kultúry, pri futbalovom ihrisku, odstavná plocha sa nachádza pri Mädokýši, pri vstupe do areálu kaštieľa, pri potravinách v centre obce, pri pohostinských zariadeniach. V rámci ÚPN-O navrhujeme vybudovať nové parkovacie plochy pri objektoch občianskej, športovej a rekreačnej vybavenosti.

5.7 Cyklistická a pešia doprava

V obci sú dobré podmienky pre cykloturistiku a pešiu turistiku. Cez obec prechádzajú značené cyklistické trasy (*zdroj: www.tbsjus.sk):

- červená č.032 Turčianska cyklomagistrála,
- modrá č.2412 Sučany - Schádzaná,

a turistický značovaný chodník (*zdroj: Návštevný poriadok NP Veľká Fatra) :

- červená č. 0871: Sklabinský Podzámok - Katova skala - Dolné Dvoriská - Podhradie

V rámci ÚPN-O Turčianska Štiavnička navrhujeme dobudovať ďalšie cyklistické, resp. multifunkčné trasy prepojené do susedných katastrálnych území, ako aj chýbajúce a nové chodníky.

B.II Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

V obci Turčianska Štiavnička a jej blízkom okolí sa v súčasnosti nenachádzajú významní znečisťovatelia ovzdušia. Kvalita ovzdušia Turčianska Štiavnička nie je ovplyvnená prevádzkovateľmi vyžadujúcimi integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania - IPKZ (<http://ipkz.enviroportal.sk>). Priamo v obci nie sú lokalizované významné stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia (veľké a stredné), vyskytujú sa tu len malé zdroje znečistenia, ktoré spôsobujú lokálne znečistenie ovzdušia. Na kvalitu ovzdušia v obci má negatívny vplyv spaľovanie tuhých palív najmä za zhoršených rozptylových podmienok.

Územie miest Martin a Vrútky bolo v roku 2010 zaradené do oblasti č. 9 riadenia kvality ovzdušia (znečisťujúca látka PM10). Lokálne znečistenie ovzdušia sa vo Vrútkach nemonitoruje. V blízkosti sa nachádzajú monitorovacie stanice lokálneho znečistenia ovzdušia v Žiline, Ružomberku a v Martine.

Odhad emisií je založený na Metodike výpočtu očakávaného znečistenia ovzdušia zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia – Modim, ktorú v r. 1996 schválilo MŽP SR pre účely posudzovania úrovne znečisťovania ovzdušia z bodových a plošných miest vzniku odpadových plynov. V nadväznosti na túto metodiku bola spracovaná aj metodika výpočtu znečistenia ovzdušia z mobilných zdrojov.

2. Voda

Údaje o zásobovaní obce pitnou vodou a zneškodňovaní odpadových vôd sú uvedené v kapitole B.I bod 2.

3. Odpady

Obec Turčianska Štiavnička má vypracovaný "Program odpadového hospodárstva do r.2015", ktorý je základným dokumentom pre nakladanie s odpadmi. Obec má zavedený separovaný zber odpadu. Odpadové hospodárstvo v obci tvorí predovšetkým odpad produkovaný obyvateľmi obce.

Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Brantner Fatra s.r.o. Martin a ukladá ho na skládku Martin – Kalnô. Výkup papiera a lepenky spolu s výkupom jedlých olejov a tukov sa uskutočňuje do dopravného prostriedku s prepravou do zberovej spoločnosti Brantner Fatra s.r.o., Martin. Zber elektroodpadov a šatstva – kontajnerový systém zberu. Obec má zriadený zberný dvor pre zber odpadov od občanov. Zneškodňovanie odpadov zo žump zabezpečuje Brantner Fatra s.r.o. Martin odvozom do čističky odpadových vôd Vrútky.

Obec má vybudované zberné zariadenie na separovaný odpad (zhromažďovanie, predbežné triedenie, dočasné uloženie odpadu na účely prepravy do zariadenia na spracovanie odpadov) - zberný dvor - v blízkosti areálu poľnohospodárskeho družstva.

V obci sa nedostatočne využívajú biologické odpady na organické hnojivá – obyvatelia likvidujú biologický odpad individuálnym spôsobom vo vlastných kompostoviskách, v návrhu ÚPN-O je riešená plocha pre umiestnenie *zariadenie na zber vybraných druhov odpadu z biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov* - obecné kompostovisko. Územný plán obce medzi opatreniami na zníženie množstva odpadov navrhuje:

- naďalej vyvážať TKO a stavebný odpad na riadenú skládku odpadov mimo k. ú. obce (Martin-Kalnô)
- v katastrálnom území neuvažovať o zriadení skládok odpadov
- zabezpečiť sanáciu a rekultiváciu území po nepovolených skládkach odpadov
- zabezpečiť dôslednú separáciu odpadov na zbernom dvore

V katastrálnom území eviduje Štátny geologický ústav Dionýza Štúra 9 skládok odpadov, z toho 7 odvezených 2 opustené skládky bez prekrytia (nelegálne). ÚPN-O navrhuje zabezpečiť sanáciu a rekultiváciu území po nepovolených skládkach odpadov; pred výstavbou na území bývalých skládok je potrebné zabezpečiť inžinierskogeologický prieskum.

V záväznej časti územného plánu obce sú zohľadnené požiadavky na evidované skládky odpadov, vyplývajúce zo stanoviska ŽP SR, Odboru štátnej geologickej správy č.j. 3054/2016-7.3 33506/2016 zo dňa 17.6.2016:

"Pred akoukoľvek výstavbou na území bývalých skládok je potrebné zabezpečiť inžinierskogeologický prieskum".

4. Hluk a vibrácie

Zdrojom hluku v obci môže byť do určitej miery doprava po diaľnici D1 Dubná Skala - Turany, prechádzajúcej v nevelkej vzdialenosti od z. ú. obce a sčasti aj samotná cesta III/2132 prechádzajúca cez obec.

Vzhľadom na neprejazdnú polohu obce a umiestnenie obce mimo hlavných dopravných ťahov, nie je dopravné zaťaženie také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach. Účinky hluku možno zmierniť výsadbou izolačnej zelene, resp. stavebnými úpravami objektov (použitie zvukovoizolačných okien a dverí, omietok, zmena dispozície, oplatenie, ap.).

Návrh územného plánu obce nepredpokladá zvýšenie záťažce hlukom alebo vibráciami.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

5.1 Radónové riziko

Prírodná rádioaktivita sa v k. ú. nevyskytuje nad rámec prirodzeného žiarenia prostredia. Celé súčasné a navrhované zastavané územie a prevažná časť extravilánu je zaradená medzi územia so stredným radónovým rizikom. Nízke radónové riziko pôsobí v nive Podhradského potoka (*zdroj: www.geology.sk). Radónové riziko je zobrazené v grafickej časti návrhu územného plánu.

V záväznej časti územného plánu obce sú premietnuté požiadavky vzhľadom na vyskytujúce sa stredné radónové riziko, vyplývajúce zo stanoviska ŽP SR, Odboru štátnej geologickej správy č.j. 3054/2016-7.3 33506/2016 zo dňa 17.6.2016:

"Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia".

5.2 Elektrosmog

Elektrosmog je každé elektromagnetické žiarenie, ktoré je umelo človekom vyrobené a teda nie prírodného charakteru. Zvyčajne je elektrosmog rozdelený do dvoch typov:

- nízkofrekvenčný elektrosmog do 1MHz (trakčné vedenie železníc, vysokonapäťové vedenie, transformátory, úsporné žiarovky, spotrebná elektronika ...),
- vysokofrekvenčný elektrosmog 1 MHz a viac (mobilné telefóny, základňové stanice BTS, rozhlasové a televízne vysielacie, Wi-Fi, Bluetooth, satelity, radary ...).

Elektrické pole sa výrazne znižuje takmer všetkými stavebnými materiálmi, s výnimkou klasického skla. Stromy a kríky tiež znižujú elektrické polia.

Návrhu územného plánu obce sa rešpektuje ochranné pásmo elektrických vedení, ktoré zabezpečujú aj ochranu pred žiarením. V prípade návrhu a realizácie výstavby v ochrannom pásme elektrického vedenia je nutné realizovať jeho prekládku.

6. Doplnujúce údaje

V územnom pláne obce sa nenavrhuje také rozvojové zámery, pri ktorých by dochádzalo k významným zásahom do výrazu a charakteristického vzhľadu krajiny; ani aktivity, ktoré by mohli nepriaznivo zasiahnuť do chránených území, prvkov ÚSES a migračných koridorov.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešeným územím územného plánu obce je katastrálne územie Turčianska Štiavnička - pozostáva zo zastavaného územia obce a ostatného katastrálneho územia. Zastavané územie je v súčasnosti legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je 1.407,19 ha a je vymedzená katastrálnymi hranicami obce. Plocha zastavaného územia obce k 1.1.1990 je 49,10 ha.

Vymedzené katastrálne územie hraničí : zo severu s k. ú. mesta Turany, zo západu s k. ú. obce Sučany, z juhu s k. ú. obce Sklabinský Podzámok, z východu s k. ú. obce Podhradie.

C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie

1.1 Geomorfologické pomery

V zmysle geomorfologických jednotiek Slovenska je riešené územie tvorené nasledovne:

Sústava:	Alpsko-Himalájska
Podsústava:	Karpaty
Provincia:	Západné Karpaty
Subprovincia:	Vnútorne západné Karpaty
Oblasť:	Fatransko - tatranská oblasť
Celky:	Veľká Fatra, Turčianska kotlina
Podcelky:	Lysec, Turčianske nivy, Sklabinské podhorie

1.2 Geologické pomery

Podľa regionálneho geologického členenia (*Vass et al. 1988) môžeme v záujmovom území vyčleniť 2 oblasti:

- 1. oblasť: vnútrohorské panvy a kotliny
podoblasť:	vnútorne kotliny
jednotka III. rádu:	Turčianska kotlina
jednotka IV. rádu:	turčiansky paleogén
- 2. oblasť: jadrové pohoria
podoblasť:	Veľká Fatra

1.3 Reliéf

Takmer polovica územia k. ú. Turčianska Štiavnička má sklon väčší ako 17°. Najvyššiu sklonitosť reliéfu obce - 35° a viac dosahujú napr. zalesnene plochy v časti Katova skala, Šmýkanica, Ostredok, Dolina Tisovô. V údolnej nive Váhu a ostatných potokov je reliéf v rozmedzí 1 - 3°. *Orientácia georeliéfu voči svetovým stranám* je ďalším morfometrickým parametrom. V zastavanom území k. ú. v značnej miere prevláda severná a severovýchodná orientácia. Údolie Kantorského potoka člení reliéf na východné, severovýchodné orientácie na ľavom brehu a na južné, juhozápadné a severozápadné orientácie na pravom brehu.

Nadmorská výška katastrálneho územia dosahuje od 430 m n.m. (niva Váhu) do 1.079 m n.m

1.4 Inžinierskogeologická charakteristika

V zmysle inžinierskogeologickej rajonizácie Slovenska zasahujú do riešeného územia:

- rajón údolných riečnych náplavov
- rajón vápencovo-dolomitických hornín
- rajón flyšoidných hornín
- rajón ílovcovo-vápencových hornín

1.5 Geodynamické javy

Predmetné územie je zaradené do rajónu nestabilných území s vysokým rizikom aktivizácie svahových pohybov vplyvom prírodných podmienok, s možnosťou rozširovania existujúcich zosuvov a možnosťou vzniku nových aktívnych zosuvných foriem. Územie je veľmi citlivé na negatívne antropogénne zásahy. Okolie zaregistrovaných svahových deformácií je zaradené do rajónu nestabilných území s priaznivou geologickou stavbou pre vznik svahových pohybov. Ďalšie svahy

údolí vodných tokov Kantorského potoka, Podhradského potoka sú zaradené do rajónu potenciálne nestabilných území s priaznivou geologickou stavbou pre občasný vznik svahových pohybov.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa v riešenom území eviduje 19 svahových deformácií:

- 2 aktívne,
- 15 potenciálnych,
- 2 stabilizované.

V záväznej časti územného plánu obce sú premietnuté požiadavky vzhľadom na geodynamické javy, vyplývajúce zo stanoviska ŽP SR, Odboru štátnej geologickej správy č.j. 3054/2016-7.3 33506/2016 zo dňa 17.6.2016.

"Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely".

Svahové deformácie sú zobrazené v grafickej časti návrhu územného plánu obce.

Evidované svahové deformácie - potenciálne si vyžadujú zvýšenú ochranu v súlade s Vyhláškou MŽP č.55/2001 Z.z., § 12 odst. 4, písm.o).

1.6 Seizmicita

Podľa STN 73 0036 - „Seizmické zaťaženie stavieb“ - príloha A2 "Seizmotektonická mapa Slovenska" sa katastrálne územie nachádza v seizmickej oblasti 6 a 7° MSK-64. Základné seizmické zrýchlenie zodpovedá zemetraseniu s periódou výskytu 450 rokov a vzťahuje sa na objekty so súčiniteľom významnosti $g_l=1,0$ s priemernou životnosťou 50-100 rokov (*SAŽP Banská Bystrica 2014).

1.7 Ložiská nerastných surovín

Údaje o ložiskách nerastných surovín sú uvedené v kapitole B.I bod 3.

1.8 Stav znečistenia horninového prostredia

Hlavné zdroje znečistenia predstavujú imisie (znečistené ovzdušie), používanie agrochemikálií, poľnohospodárska činnosť, doprava, ap. Podľa registra environmentálnych záťaží nie sú v riešenom území evidované environmentálne záťaže.

2. Klimatické pomery

Územím Turčianskej Štiavničky prechádza hranica *mierne teplej oblasti* v okrsku teplého, mierne vlhkého, s chladnou zimou (január do -3 °C, letné dni nad 50, $I_z = 0$ až 60) a *chladnej oblasti* s mierne chladným a veľmi vlhkým okrskom (júl 12 °C – 16 °C) a studeným horským a veľmi vlhkým okrskom (júl > 16 °C, letné dni < 50, $I_z > 120$, najčastejšie nad 500 m a. s. l.)

Priemerná ročná teplota aktívneho povrchu pôdy sa tu pohybuje okolo 6°C na J k.ú. do 9°C na S k.ú. Najchladnejším mesiacom je január s priemernou teplotou -3 až -4°C. Priemerná júlová teplota je pri Váhu a na dolnom toku Kantorského potoka 16-18°C a smerom na juh k. ú. 12 – 14°C.

Priemerný ročný úhrn zrážok je 700 – 800 mm (priemer za r. 1961-1990). Absolútne maximum mesačných zrážok 200-250 mm (priemer za r. 1951-2000). Najviac zrážok býva v letnom období (jún - júl) a najmenej vo februári. Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 60-80 dní a maximálna hrúbka snehovej pokrývky dosahuje 50-75 cm.

V predmetnom území sa nachádza zrážkomerná stanica (IND 24040).

Podľa údajov z meteorologickej stanice Bystrička (470 m n.m.) prevláda južné a juhozápadné prúdenie vetra s priemernou rýchlosťou 3,1 - 3,2 m.s⁻¹. Celý kataster leží v priemernej inverznej polohe. Priemerne ročné sumy globálneho žiarenia (kWh.m⁻²) dosahujú hodnoty < 1050 na S k.ú., na J k.ú.: 1050 – 1100 kWh.m⁻².

3. Ovzdušie

Vplyvy na ovzdušie, nie sú vplyvmi vychádzajúcimi z riešení v strategickom dokumente posudzovaného územia, ale sú spôsobené aglomerovanými účinkami súmestia Martin – Vrútky – Turany – Sučany, vrátane dopravného koridoru v údolí Váhu a zasahujú severnú časť k. ú.

Údaje o ovzduší sú uvedené v kapitole B.II bod 1.

4. Vodné pomery

4.1 Hydrologické a hydrogeologické podmienky

Hydrologicky patrí riešené územie do základného povodia č. 4-21-05 Váh od ústia Oravy po ústie Varínky - odvodňuje ho rieka Váh so svojimi prítokmi. Hydrogeologickým rajónom je mezozoikum severnej časti Veľkej Fatry – M 020. Režim odtoku riešenej vrchovinná-nížinnej oblasti je

charakterizovaný ako dažďovo - snehový s akumuláciou vody v decembri až februári, vysokou vodnosťou v marci až apríli a nízkymi stavmi v septembri.

Severným okrajom k.ú. preteká vodohospodársky významný vodný tok Váh v zmysle prílohy č. 1 k vyhláske č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov. Cez centrálnu časť k. ú. preteká Kantorský potok (č. 4-21-05-010), ktorý je zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky, ďalšími vodnými tokmi v území sú potoky: Podhradský potok, potok Štiavnička, potok Máleník a ich bezmenné prítoky.

4.2 Vodné toky

V prílohe č. 1 k vyhláske č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa nachádzajú v k.ú. Turčianska Štiavnička 2 toky. Uvádzame ich s číslom hydrologického poradia:

- 4-21-01-038 Váh: Prítoky Váhu počas roka výrazne negatívne ovplyvňuje Vodné dielo Krpeľany, ktoré je súčasťou systému priehrad Vážskej kaskády (systém priehrad a 22 vodných elektrární). Bolo vybudované v rokoch 1952-1957. Súčasťou nádrže je aj vodná elektrárň, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1957.
- 4-21-05-010 Kantorský potok: pramení vo Veľkej Fatre na južných svahoch Vyšnej Lipovej (1 220 m n. m.). Potok v dĺžke 16 km má jeden väčší prítok - Podhradský potok (pravostranný prítok), zľava len krátke prítoky. Ústí do Váhu pri obci Sučany.

Ďalšími vodnými tokmi v území sú potoky:

- bezmenný tok na SZ k. ú. tečúci do Sučian - z hľadiska narušenosti ide o najzachovalejší vodný tok s množstvom biotopov (poväčšine značne degradované) a značnou druhovou diverzitou
- Podhradský potok - v celom úseku k. ú. T. Štiavnička je tok napriamený, zahĺbený a strmé brehy sú spevnené polopriepustnými (mrežovitými) betónovými prefabrikátmi. Tým bola zničená dynamika toku (tvorba meandrov, záplavy) a následne aj okolité mokraďové biotopy.
- Potok Štiavnička - vzniká vyvedením odvodňovacieho systému zo zmeliorovaných polí na lokalite Rybníky - Pod lazmi, pôvodný prameň zanikol. Nie je zregulovaný, na ľavej strane príberá bezmenný potok, preteká areálom Agrifarm, ďalej preteká intravilánom obce a ako pravostranný prítok sa vlieva do potoka Kantor.
- potok Máleník - ľavý prítok Podhradského potoka, s krátkym pravostranným bezmenným prítokom.
- malý bezmenný to na Z z. ú. - ľavý prítok bezmenného potoka (s prameňom a doširoka vyvinutým pásom prípotočných vrbín a jelšín) ústiaci do Bôrovského potoka, tok je neregulovaný, relatívne strmý, porast široký 20-60 m je dobre zapojený, s vyvinutým krovitým poschodím

4.3 Stojaté vody

V k. ú. sa nachádzajú rybníky a materiálové jamy. Šesť rybníkov sa nachádza v areáli anglického parku, napájané sú vodou z potoka Kantor, no občasne sú vypúšťané a vybagrované.

Sústavu rybníkov „Teplických serpentín“ na lokalite Teplica tvorí cca 5 rybníkov v pramennej časti a jeden o cca 55 výškových metrov nižšie. Napájané sú priamo z prameňa studenou vápenatou vodou (prebytok zachyteného prameňa verejného vodovodu) a spojené umelým serpentínovým potôčikom.

Druhou oblasťou so stojatými vodnými plochami je lokalita Sihot' v severnej časti k. u. Nachádzajú sa tu materiálové jamy po povrchovej ťažbe štrku z naplavenín Váhu, z ktorých 4 jazera patria do predmetného k. ú.

Na lokalite Medzi medzami, severne od diaľnice sa nachádza periodicky vypúšťaný rybník.

4.4 Minerálne vody

V obci sa nachádza zdroj minerálnej vody 1 minerálny prameň MT-23 Medokýš s teplotou vody 15 °C a výdatnosťou < 5 l.s-1. Okolie prameňa bolo obcou upravené v r. 1997. Prameň je zachytený v dubovom kruhu, obmurovaný kameňmi a prekrytý drevenou striedkou. Minerálna železitá voda vyteká popod cestu do potoka Kantor. Je číra, má mierne železitú chuť, čo vidieť na usadeninách pri odtoku (červenkastá farba). Voda je obyvateľmi obce využívaná na pitie, je nezávadná, o čom svedčí aj certifikovaná skúška (*sazp.sk).

4.5 Podzemná voda

V severnej časti Turčianskej kotliny vyviera niekoľko minerálnych prameňov. V k. ú. Turčianska Štiavnička sú nasledovné vývery podzemnej vody:

- upravený prameň, HGCH región: Turčianska kotlina, lokalita: Turčianska Štiavnička vedľa cesty smerom na Podhradie a Sučany, trieda kvality E, chemický typ: Ca-HCO³,

- zachytený prameň, HGCH región: Veľká Fatra – západ, lokalita: Turčianska Štiavnička-prameň Teplica, horný vodojem, 2600 SSZ od K927, charakteristika kontaminácie: ChSKmn;NH₄, chemický typ: Ca-Mg-HCO³,
- zachytený prameň, HGCH región: Turčianska kotlina, lokalita: Turčianska Štiavnička - pri Révayovských rybníkoch, trieda kvality E, chemický typ: Ca-Mg-HCO³
- prameň, HGCH región: Veľká Fatra – západ, lokalita: Podhradie – Šmýkanica, trieda kvality A, chemický typ: Ca-Mg-HCO³,
- prameň, HGCH región: Veľká Fatra – západ, lokalita: Podhradie, trieda kvality A, chemický typ: Ca-Mg-HCO³,
- nabíjaná studňa, HGCH región: Turčianska kotlina, lokalita: Turčianska Štiavnička - č.d. 30, 750m JV od K Brezina, trieda kvality A, chemický typ: Ca-HCO³.

4.6 Kvalita povrchových a podzemných vôd

a) Znečistenie povrchových vôd

Na základe analýz vzoriek vôd z rokov 2002 – 2004 bola voda v rieke Váh (profily: Hubová, pod Krpeľanmi) zaradená do II. až IV. triedy kvality podľa STN 75 7221, pričom do IV. triedy bola zaradená na základe skupiny E (mikrobiologické ukazovatele). Podľa Vodohospodárskej bilancie kvality povrchovej vody v roku 2012 (SHMU, 2013) nastali zmeny výsledných bilančných stavov kvality povrchových vôd v roku 2012 v porovnaní s rokom 2011 za čiastkové povodie Váhu (Váh – Hubová), a to pre relevantné syntetické a nesyntetické látky (RL) ako najvýraznejšie zhoršenie z priaznivého bilančného stavu (A) na pasívny (C). Kvalita vody Váhu na stanici Hubová zhodnotená podľa NV SR 269/2010 nevyhovuje pre ukazovatele:

- reakcia vody (pH),
- absorbované organické halogény(AOX).

Kvalita vody Váhu na stanici Váh – Pod Krpeľanmi nevyhovuje pre ukazovatele:

- dusitanový dusík (N-NO²) (Zdroj: SHMÚ 2016)

Dusičnaný NO³ dosahujú v katastri zvýšené hodnoty koncentrácie v porovnaní so susednými obcami: Sklabinský Podzámok a Podhradie, ale sú nižšie v porovnaní so Sučanmi. Najnižšie hodnoty sú v okolí Váhu a dolného toku Kantorského potoka (6,8 mg.l⁻¹). Prevažná časť Kantorského potoka má hodnotu dusičnanov v k.ú. 9,8 mg.l⁻¹.

Územie s vysokým obsahom dusičnanov sa viacmenej prekrýva aj s územím vysokých koncentrácií fosforečnanov (PO⁴). Najvyššie hodnoty dosahujú 0,24 mg.l⁻¹ v m.č. Chrapkovo a Návozie.

b) Znečistenie podzemných vôd

Potenciálnym nebezpečenstvom je poľnohospodárske znečistenie prejavujúce sa zvýšenými koncentraciami zlúčenín dusíka, fosforu, draslíka a stopových prvkov vo vode. Obdobné kontaminácie u podzemných vôd sa pripisujú nesprávnemu silážovaniu, nesprávnemu skladovaniu a manipulácii tuhých a tekutých exkrementov živočíšnej výroby.

Podzemné vody spĺňajú kategóriu A - najlepšia kvalita. Zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu.

Podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 617/2004 (v súlade so smernicou Rady 91/676/EEC o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcich z poľnohospodárskych činností) sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti. Obec Turčianska Štiavnička nie je zaradená medzi zraniteľné oblasti.

4.7 Vodohospodársky chránené územia

Do k. ú. obce Turčianska Štiavnička zasahuje Chránená vodohospodárska oblasť Veľká Fatra určená Nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

Prevažná časť CHVO Veľká Fatra zasahuje do horskej oblasti. V CHVO možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a ochrany ich zásob. Z hľadiska citlivosti povrchových vôd na klimatické zmeny CHVO Veľká Fatra je zaradená do 2. stupňa stupňa citlivosti.

4.8 Riziko povodní

Obec má spracovaný plán povodňovej ochrany z r.2012 – Povodňový plán záchranných prác obce, ktorý bol spracovaný v súlade s Metodickým pokynom ObÚ Martin č.3/2011. V r.2011 bol spracovaný projekt "Protipovodňové opatrenia obce Turčianska Štiavnička, Ing. J. Vykráč, 2011".

V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami je potrebné opatrenia pred povodňami vykonávať v súlade so zákonom č.7/2010 Z.Z. o ochrane pred povodňami

5. Pôdne pomery

Z hľadiska pôdnych podmienok sa v okolí obce vyskytujú z pôdnych typov na poľnohospodárskej pôde najmä kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, kambizeme na ostatných substrátoch na výrazných svahoch, a v nive Váhu sú to fluvizeme. Z hľadiska hodnotenia typologicko-produkčných kategórií prevládajú v riešenom území produkčné trvalé trávne porasty a menej produkčné trvalé trávne porasty.

Poľnohospodárske pôdy v Turčianskej kotline sú v rámci Slovenska hodnotené ako stredne produkčné pôdy. Lesné pôdy sú prevažne dobré, vo vyšších polohách menej dobré a v najvyšších polohách zlé. Z hľadiska kvality pôd, vyjadrenej BPEJ, sú tu pôdy zaradené do skupiny 6. – 9.

5.1 Kontaminácia pôdy

Kontaminácia pôdy v riešenom území nebola zisťovaná. Potenciálne nebezpečenstvo kontaminácie pôdy predstavujú skládky odpadu zmapované ŠGÚ DŠ v Bratislave. Ďalšími možnými zdrojmi znečistenia pôdnych zdrojov sú:

- chemizácia (hnojenie priemyselnými hnojivami),
- koncovka chovu hospodárskych zvierat (vývoz tekutých odpadov), priesaky z poľnohospodárskej výroby. Riziko kontaminácie pôdy vzniká aj pri dočasnom uskladňovaní hnoja v nezabezpečených hnojiskách v extraviláne (napr. Pod hruškou, Dielničky),
- úniky z kanalizácií a septikov

Vzhľadom na to, že poľnohospodárska pôda sa prevažne využíva ako trvalé trávnaté porasty, nepredpokladá sa výraznejšie znečistenie pôdy.

5.2 Erózia pôdy

Pôdna erózia sa v našich pôdno-klimatických podmienkach najčastejšie vyskytuje ako vodná a veterná erózia pôdy. Samotný erózný proces zahrňuje čiastkové subprocesy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený, transportovaný a sedimentovaný. Potenciálne extrémnou vodnou eróziou je ohrozená viac než polovica poľnohospodárskej pôdy okresu (predovšetkým kambizeme a rendziny - plytké pôdy na strmých svahoch), protierózna ochrana väčšiny týchto pôd je však zabezpečená zatrávnením (stupeň zornenia v okrese dosahuje len 42% PPF). (*SAŽP Banská Bystrica 2014).

6. Flóra a fauna (*zdroj : KEP obce Turčianska Štiavnička)

Údaje o primárnych vplyvoch predstavujú ohrozenie hodnôt a charakteristiky posudzovaného územia, ktoré sú stručne excerpované nižšie z Krajinnoekologického plánu, spracovaného v rámci prieskumov a rozborov v oblasti fauny a flóry., najmä z pohľadu záujmov ochrany prírody a krajiny. V plánovacom dokumente boli rešpektované tieto záujmy zodpovedajúcim funkčným zónovaním.

Podrobnejšie informácie sa nachádzajú v podkladovom dokumente (KEP obce Turčianska Štiavnička, 2016).

6.1 Flóra

Katastrálne územie podľa fyto geograficko-vegetačného členenia flóry Slovenska (Plesník 2002) spadá do bukovej zóny, kryštálicko-druhojornej oblasti dvoch okresov:

- okres Malá Fatra, Veľká Fatra, podokres Veľká Fatra, obvod Šiprúň-Lysec,
- okres Turčianska kotlina, podokres južný

a) Potenciálna vegetácia

Prirodzená/potenciálna vegetácia predstavuje klimaxové spoločenstvá, ktoré by sa v danom území vyvinuli bez činnosti človeka v krajine. V katastrálnom území sa vyskytujú nasledovné vegetačné jednotky prirodzenej vegetácie podľa Geobotanickej mapy ČSSR 1:200 000 (Michalko 1986):

- Lužné lesy nížinné - do tejto jednotky sú zahrnuté vlhkomilné a čiastočne mezohygrofilné lesy rastúce na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov alebo v blízkosti prirodzených vodných nádrží,
- Dubovo-hrabové lesy karpatské - pôvodne zaberali súvislé rozsiahle plochy najmä v pahorkatinách a na vrchovinách až do výšky priemerne 600 m n.m. vo všetkých vnútrokarpatských kotlinách a podoliach a napokon na rovinách a v nížinách na juhu územia. V súčasnosti z nich zostali len zvyšky, najmä v severných kotlinách, na rovinách a v nížinách, ktoré sú vo veľkej miere antropogenizované,
- Bukové lesy vápnomilné - jednotka zahŕňa bukové a zmiešané lesy na rendzinách rozšírené na strmých skalných vápencových svahoch v podhorskom a nižšom horskom stupni,
- Bukové kvetnaté lesy podhorské - kvetnaté bučiny podhorské zahŕňajú mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka, rozšírené v nižších polohách prevažne na nevápencovom podloží.

b) Reálna vegetácia

Reálna vegetácia je vegetácia, ktorá sa nachádza v území v súčasnosti a je výsledkom zmien, ktoré sú odrazom vplyvu človeka na prírodné pomery tohto územia. Príkladom reálnej vegetácie v území sú :

- Vodné biotopy - sú viazané na stojatú aj tečúcu vodu, všetky biotopy stojatých vôd sú antropického pôvodu (umelé) a možno ich rozdeliť na rybníky a materiálové jamy. Vodné biotopy tečúcich vôd sú zastúpené krátkym úsekom toku rieky Váh a potokmi – Kantor, Podhradský potok s prítokom potoka Máleník a bezmenný potok na západe k. ú. smerujúci do Sučian. V posledných rokoch je úsek Váhu v jeho dolnej časti poznačený ťažbou štrku, potok Kantor aj Podhradský potok sú v značnej dĺžke prehíbené a zregulované.
- Nelesné brehové porasty - obsadzujú prevažne brehy zregulovaných, zahíbených a spevnených tokov, kde sa nevyskytuje drevinová pobrežná vegetácia či už v dôsledku nevhodných podmienok, alebo jej zámerným odstraňovaním. Plošne najrozsiahlejšie sa vyskytujú v úzkom páse zahíbeného Podhradského potoka, prerušovane na pobreží Váhu a bodovo na iných potokoch.
- Krovinové a kričkové biotopy - plošne veľmi výrazne zastúpený biotop nelesnej krajiny záujmového územia. Väčšina krovín vznikla zarastením pôvodne obhospodávaných plôch v druhej polovici 20. storočia. Líniové kroviny lemujú vodné toky a cesty, plošné kroviny vznikli prevažne na strmšom medziach opustených terasovitých políčkoch a pasienkov.
- Teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty - sa v území viažu na strmé, južne orientované stráne, medze s plytšou, na živiny chudobnou pôdou, ktoré boli v minulosti kosené, neskôr len prepásané a v posledných desaťročiach, pri upustení od pasenia, zarastajú krovinami.
- Lúky a pasienky - predstavuje plošne veľmi rozšírenú a momentálne dominantnú skupinu biotopov v kotlinovej časti k. ú. Takmer všetky ťažkou technikou dostupné plochy sú kosené 1x, niektoré 2x ročne. Na trávnaté porasty bolo premenených väčšina polí a odvodnené lokality, ktoré nezarástli krovinami. Výrazne však poklesla biotopová aj druhová rozmanitosť lúk a pasienkov v dôsledku ohrozujúcich činností.
- Rašeliniská a slatiny - v minulosti sa na k. ú. Turčianskej Štiavničky nachádzali viaceré lokality slatinových biotopov - Park a územie smerom na Sklabinský Podzámok a Za lučinou. Dnes už neexistuje ani jedna lokalita s rašeliniskovými a slatinovými biotopmi.
- Prameniská - existovalo v minulosti množstvo prameňov v celej kotlinovej časti k. ú., ktoré sa udržiavali ako studničky – lokálne zdroje vody pre ľudí pracujúcich na poliach. Tieto sa pravidelne čistili a okolie vykášalo – pravdepodobne tu bola vyvinutá pramenisková vegetácia. Dnes už väčšina z nich zanikla – zarástla krovinami. Za najvzácnejšiu, dnes už výrazne pozmenenú – degradovanú prameniskovú lokalitu možno považovať prameň na Teplici.
- Skalné a sutinové biotopy - štruktúra a výskyt: zriedkavé druhovo bohaté pionierske spoločenstvá v štrbinách, na terasách a hranách vystupujúcich pevných karbonátových hornín (vápence, dolomity) v oblastiach s bralovým reliéfom (Bralná Fatra a hlavný hrebeň Krivánskej Fatry).
- Lesy - k vzácnejším porastom drevinovej vegetácie v odlesnenom podhorí patria fragmenty z porastov Dubovo-hrabové lesy lipové s druhmi na lokalite Biele brehy. Z ekologického hľadiska sú vzácne aj druhovo dobre vyvinuté podmáčané jelšiny s významnou vododržnou funkciou ako náhradou za kedysi rozsiahle otvorené (50. roky 20. storočia), dnes už väčšinou odvodnené mokrade.

6.2 Fauna

Zloženie fauny katastrálneho územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a vplyvu ľudských aktivít. Dôležitým podkladom pre spracovanie prehľadu živočíšstva so stanovišťami v obci alebo jej blízkom okolí bol aj aktuálny Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Veľká Fatra na obdobie rokov 2016 – 2045 (ŠOP SR 2015). V k. ú. obce sa vyskytuje množstvo živočíšnych druhov:

- Bezstavovce - vo Veľkej Fatre bolo zistených okolo 3000 druhov bezstavovcov, a to motýľov (932 druhov), chrobákov (717 druhov), dvojkrídlovcov (509 druhov), pavúkov (326 druhov) atď.. Veľká druhová bohatosť fauny trávnych porastov je poväčšinou dôsledkom tradičných poľnohospodárskych metód, ktoré udržiavali rôznorodé podmienky ako na úrovni krajiny, tak maloplošne: medzi typické druhy hmyzu patria druhy ploštíc, chrobákov, dvojkrídlovcov viazaných na rastliny, ktorým sa dobytok vyhýba: žihľava, bodliaky, štiavy (napr. bzdocha pásavá (*Graphosoma lineatum*), *Tingis cardui*).
- Mihuľovce a ryby - majú zo všetkých stavovcov najobmedzenejší životný priestor, a to nielen brehmi Váhu, Turca a prítokov, ale od polovice 20. storočia aj malým množstvom vody ($3 - 4 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ miesto žiadúceho desaťnásobku) v starom koryte Váhu pod Vodným dielom Krpeľany resp. bariérami (2 hate) na dolnom toku Turca v Martine.

- Obojživelníky - Astaloš (2002) uvádza z územia Veľkej Fatry 8 druhov obojživelníkov a 7 druhov plazov. 40 % všetkých zistených obojživelníkov tvoria typické druhy viazané na prostredie horských dolín a lesných komplexov (*Salamandra salamandra*, *Triturus montandoni*, *T. alpestris*, *Rana temporaria*, *Lacerta vivipara*) a druhy so širokou ekologickou valenciou (*Bombina variegata*, *Bufo bufo*, *Anquila fragilis*) – 20 % zo všetkých zistených druhov. Viac ako 26 % predstavujú druhy otvorenej krajiny, cca 600 m n.m. (*T. vulgaris*, *Bufo viridis*, *Lacerta agilis*, *Natrix natrix*). Zvyšných 13 % predstavujú druhy so špeciálnymi požiadavkami na potravu a prostredie (*Podarcis muralis*, *Coronela austriaca*).
- Vtáky - v okrese Martin je významne väčší podiel nehniedzdičov. Dôvodom je jeho migračne výhodná poloha na križovatke tvaru „T“ dvoch vtáčích migračných trás stredo európskeho významu. S tým, že osi trás tvoria rieky, súvisí medzi nehniedzdičmi dominantný podiel vodných vtákov. Z pohľadu hniezdiacich druhov vtákov patrí k najcennejším územiám juhozápadná časť Veľkej Fatry. Okrem predmetov ochrany Chráneného vtáčieho územia SKCHVU033 Veľká Fatra (nie je súčasťou k.ú., ale v riešenom území môžu uvedené druhy vtákov hniezdiť prípadne využívať jeho potravné a úkrytové stanovištia) sú to napr. sova lesná, sluka lesná, zo spevavcov škovránik stromový (*Lullula arborea*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), krkavec čierny (*Corvus corax*), či orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*). Na horských lúkach vidno ľabtušku vrchovskú (*Anthus spinoletta*), popri potokoch vodnára potočného (*Cinclus cinclus*), trasochvosta horského (*Motacilla cinerea*) alebo pestrého rybárika riečného (*Alcedo atthis*). Ako významné hniezdne teritórium ohrozených druhov vtákov bola Veľká Fatra zaradená nielen medzi 32 významných vtáčích území Európy na Slovensku, ale bola aj navrhnutá medzi chránené vtáčie územia v rámci Európskeho spoločenstva.
- Cicavce - okrem veľkých šeliem a cicavcov, sú to hlodavce typické pre lesy a ich okraje: plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*), plch lesný (*Dryomys nitedula*) alebo plch sivý (*Glis glis*), v zachovaných porastoch v záveroch dolín žije aj vzácny hraboš tatranský (*Microtus tatricus*) alebo myšovka horská (*Sicista betulina*). K nim sa pridružuje ďalší vzácny druh zo skupiny hmyzožravcov piskor vrchovský (*Sorex alpinus*) alebo popri potokoch a v mokradiach žijúce dulovnice (*Neomys fodiens*, *Neomys anomalus*), ďalej aj netopiere.

6.3 Významné migračné trasy živočíchov

a) Biokoridory

- Nadregionálny biokoridor Rieka Váh - hydrický, plní funkciu kontinentálnej migračnej trasy.
- Regionálny biokoridor Sklabinský Podzámok - Bukovina - terestrický, prepájajúci RBc 11 Bukovina s RBc 13 Katova sklala - Sklabinský hrad – Nad baštou.
- Regionálny biokoridor Kantorský potok - hydrický ekosystém Kantorského potoka s prilahlými spoločenstvami. Predstavuje prepojenie vrcholových častí Veľkej Fatry cez lesnú krajinu napája sa na RBc13 Katova Skala – Sklabinský hrad – Nad Baštou, pokračuje významným historickým parkom v Turčianskej Štiavničke, vedie cez intravilán Turčianskej Štiavničky poľnohospodárskou krajinou až po rieku Váh.
- Ekotón Veľkej Fatry Krpelany - Turčianska Štiavnička - ekotónový biokoridor v severnej časti Veľkej Fatry, vedie od Krpelianskej priehrady a NRbC 5 Pod Sokolom – Kopa - Korbeľka okrajom lesných porastov s napojením na RBk6, dotýka sa RBc 19 Kľak – Tlstý diel a napája sa na RBk 10 Kantorský potok v priestore parku v Turčianskej Štiavničke.

7. Krajina

7.1 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra – SKŠ (druhotná krajinná štruktúra, využitie krajiny) je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novo vytvoril ako umelé prvky krajiny. Na základe zastúpenia a plošnej výmery jednotlivých prvkov SKŠ možno hodnotiť súčasný stav antropizácie krajiny, či ide o územie prirodzené s vysokou ekologickou hodnotou alebo naopak, o územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinoekologickou hodnotou.

Z hľadiska posudzovaného územia je zrejмый rozdiel medzi súčasným mapovaným a evidenčným stavom. V rámci KEP bol zistený nasledovný stav zastúpenia jednotlivých štruktúrnych prvkov krajiny a je uvedený v nasledujúcej tabuľke č. 3.

Tab.č.3 - súčasný stav krajinných prvkov SKŠ

Prvky súčasnej krajinej štruktúry	Výmera v ha
-----------------------------------	-------------

Lesná vegetácia (Lesy na lesných pozemkoch)	736,28
Nelesná drevinná vegetácia plošná a líniová so zastúpením drevín nad 50 % (NDV)	66,87
Brehové porasty (patrí do NDV)	22,18
Kosené lúky a pasienky	263,86
Vodné plochy, toky, mokrade	7,46
Orná pôda (veľkobloková , mozaika maloplošnej ornej pôdy a záhrad)	256,44
Zastavané plochy	45,64
Plochy výrobné, dopravné a tech. vybavenosť	8,45
SPOLU	

Pre porovnanie uvádzame výmeru pozemkov podľa katastra nehnuteľností (tab. 4):

Tab. 4 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov podľa evidencie katastra nehnuteľností: stav KN-C

Druh pozemku	Výmera v (ha)
Lesné pozemky	649,3
Poľnohospodárska pôda	202,8
TTP	421,5
záhrady a ovocné sady	15,8
Zastavané plochy	59,8
Vodné plochy	18,6
Ostatné plochy	39,4
Spolu	1407,2

Lesná vegetácia

Lesy tvoria jeden z hlavných pilierov biologickej diverzity v Turčianskej Štiavničke. Lesy sú najkompaktnejšie v južnej a juhozápadnej časti katastra v Území európskeho významu Veľká Fatra. Rozpätie nadmorských výšok v katastrálnom území od cca 400 po 900 m, spolu s výraznou členitosťou povrchu, teda výšková zonálnosť, podmienená zmenou makroklimy, najmä teploty a zrážok zaraďujú tunajšie lesné spoločenstvá do 3 vegetačných stupňov:

- dubovo-bukový
- bukový
- jedľovo-bukový

Lesné porasty sú tvorené prevažne smrekom (45,05%), bukom (32%)..ďalej sú agregované javor (10,93%), smrekovec (3,71%), jaseň (3,05%) a jedľa (1,98%).

Z celkovej výmery lesov (643,82 ha) zaberajú ochranné lesy 9%, zvyšok sú lesy hospodárske (586,54 ha).

Nelesná drevinná vegetácia a brehové porasty

Má osobitné postavenie medzi ekostabilizačnými prvkami a plní v krajine viac stabilizačných funkcií: pôdoochrannú (svahy, vodné toky), remízky, biotopy, biokoridory. Na území obce má najčastejšie líniový charakter, tvorí ju hlavne sprievodná vegetácia tokov (osobitne vyčlenená v tabuľke) a ciest a poľné remízky.

Kosené lúky a pasienky

Najrozšírenejšie sú v skúmanom území mezofilné lúky a donedávna spásané lúky. Ochranný cenné lokality sa nachádzajú na v minulosti extenzívne obhospodarovaných plochách – plochy s vysokým sklonom reliéfu, prevažne s južnou expozíciou.

Vodné toky a plochy

Cez k. ú. pretekajú vodné toky : rieka Váh, Kantorský potok, Podhradský potok, Štiavnička, Máleník a ďalšie bezmenné toky. Nachádzajú sa tu aj rybníky a materiálové jamy.

Orná pôda

Výmera poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. 640,1 ha (45,5%), z čoho je výmera plochy ornej pôdy 202,8 ha (14,4%).

Zastavané plochy

Nachádzajú sa tu obytné plochy (rodinné domy), doplnené obslužnými objektmi občianskej vybavenosti (dom kultúry, obchod, pošta, športový dom, požiarna zbrojnica, ap.). Veľkú časť sídla zaberá kaštieľ s anglickým parkom. Plochy prvovýroby tvorí areál bývalých Štátnych majetkov. Verejná zeleň je súčasťou sídla, často je zastúpená nepôvodnými a cudzokrajnými drevinami. Obec je vidieckym typom sídla.

7.2 Krajina, stabilita, ochrana, scenéria

Na základe dynamiky vývoja krajiny a porovnaním s rokom 1950 (<http://mapy.tuzvo.sk/HOFM/>) sú evidentné štrukturálne zmeny v priebehu posledných cca 50 rokov.

V zmysle Európskeho dohovoru o krajine, ktorého signatárom je Slovenská republika od roku 2005 a Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny zverejnenej vo Vestníku MŽP SR, ročník XVIII, čiastka 1b z roku 2010 je potrebné preukázať, že uvedený posudzovaný strategický dokument svojimi návrhmi nenaruší:

- a) charakteristický vzhľad krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody),
- b) ochranu kultúrneho dedičstva – charakteristické a významné siluety, pohľady a panorámy (zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu). Tieto postuláty platia aj pre tie v dokumente navrhované činnosti, ktoré budú následne posudzované podľa zákona č.24/2006 Z.z.

Štruktúra krajiny a krajinný obraz

Sú výsledkom dlhodobého pôsobenia antropického tlaku na krajinu, veľkosť ktorého ovplyvňuje mieru stability a kvality krajiny. Posudzované územie predstavuje územie čiastočne atakované antropickou činnosťou v údolnej severnej časti údolia Váhu a centrálnej časti so zastavaným územím obce.

Ekologicky najstabilnejším a súčasne pohľadovo dominantným je krajinný priestor južnej časti so zalesnenými vrchovinami prerezaným údolím „V“ tvaru.

Taktiež je možné hodnotiť krajinný obraz (podľa autorov Kôhler & Preiss, r.2000) pomocou indikátorov:

- prírodnosť: indikátor sa vzťahuje k pôsobeniu krajinného obrazu na človeka,
- historická kontinuita – indikátor sa vzťahuje na vývoj krajiny a týka sa jej javov, ktoré sa vytvárali v priebehu histórie,
- rozmanitosť – indikátor sa vzťahuje na štruktúrovanosť prírodných a antropogénnych javov a ich individualitu. V prípade vysokej individuality krajinných prvkov hovoríme o jedinečnosti krajiny.

Tab. č. 5 - Pôsobenie prvkov SKŠ v krajine

Pôsobenie prvkov v krajine	Prvky SKŠ
rušivo pôsobiaci prvky	elektrovody v krajine, diaľnica vo výstavbe, nevyužívané ruderalizované plochy s nelegálnymi skládkami, opustené ruderalizované pasienky, okolie devastovaných lesných ciest a zväžnic,
harmonicky pôsobiaci prvky	pôvodné koryto rieky Váh so štrkovými lavicami, brehové porasty, krajinná mozaika trávnych porastov, nelesnej drevinnej vegetácie, maloblokovej pôdy, záhrad a starých hosp. budov, nápadné formy reliéfu (bralá terénne hrany, ryhy), historické štruktúry krajiny (lúky a pasienky, historické stavby), prirodzené vodné toky a plochy,
neutrálne pôsobiaci prvky	sídlo a sídelná zeleň, rekreačno-oddychové plochy.

Krajinný obraz k. ú. je pestrý, mozaikový, so striedaním lúk, polí, lesov a sídiel, prerušovaný dopravnou a technickou infraštruktúrou.

K podporeniu harmonického vnímania krajiny by výrazne prispelo ďalej odstraňovanie náletu z pokosených lúk a obnovovanie a vysádzanie sadov ovocných stromov. Záhrady a sady významne ovplyvňujú ráz krajiny v okolí sídla.

Vizuálna kvalita krajiny (obraz krajiny) súvisí predovšetkým so zrakovým zmyslom vnímania a závisí od subjektívnych premenných. Nejde len o hodnotenie „videnej“ krajiny, ale aj o identifikáciu s krajinou a v prípade miestneho obyvateľstva aj s krajinou ako jeho domovom. Pri analýze vizuálnej kvality krajiny je vhodné poznať priestorové usporiadanie povrchových objektov krajiny – reliéfu a krajinej pokrývky (Kozová et al. 2010).

Scenéria krajiny

Krajinný obraz je súborom faktorov, pôsobiacich na človeka prostredníctvom zmyslových vnemov. V tejto súvislosti treba osobitne zdôrazniť esteticko – kompozičné kvality krajinného obrazu, na základe ktorého si človek vytvorí vizuálny dojem.

Územie a blízke okolie posudzovaného územia smerom severným a severozápadným, predstavuje v prvom vizuálnom pásme, kotlinovú intenzívne poľnohospodársky i priemyselne využívanú krajinu, cez ktorú preteká vodný tok Váh. Za údolím Váhu vystupuje chrbát Malej Fatry a južne vrchovina Veľká Fatra, ktoré tvoria druhé vizuálne pásmo.

Z pohľadu scenérií krajiny je lokalita veľmi atraktívna.

Krajinný ráz, alebo regionálne špecifický krajinný charakter, predstavuje prírodnú, kultúrnu a historickú hodnotu krajinného obrazu. Vyjadruje hodnotové vzťahy, významnosť a identitu krajinného prostredia. Každý krajinný priestor je charakterizovaný určitými znakmi, ktoré vytvárajú jeho v podstate neopakovateľný krajinný ráz – ojedinelosť, osobitosť, odlišnosť, zvláštnosť.

Pre posudzovanú dokumentáciu v kontexte významu katastra obce Turčianska Štiavnička pre ráz krajiny možno konštatovať:

- a) krajinná – ekologickú významnosť územia:
Prírodné hodnoty územia vyjadrené polohou medzi dvoma národnými parkami.
- b) spoločensko – rekreačnú významnosť územia:
Riešený priestor je súčasťou vizuálne exponovaného priestoru s 2-3 vizuálnymi pásmami, odkiaľ sú jedny z najtransparentnejších pohľadov na úbočia Malej a Veľkej Fatry.
- c) kultúrno – historickú významnosť územia:
Zahŕňa výskyt pamiatkového fondu a archeologických nálezísk v území, prítomnosť historických krajinných štruktúr v kontexte s okolitým prostredím.

Stabilita krajiny

Je spracovaná v nasledujúcej stati o územných systémoch ekologickej stability.

Ako je konštatované v príslušnej časti, unikátna krajina bude vyžadovať citlivé stvárnenie objektov na navrhovaných rozvojových plochách. V návrhu riešenia ÚPN-O sú v záväznej časti zadefinované prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na podrobnejšie funkčné využitie jednotlivých plôch v katastrálnom území obce.

Zmena štruktúry a využívania krajiny súvisí s rozvojovými tendenciami, je v súlade so spoločensko ekonomickými požiadavkami, a práve posudzovaný strategický dokument je na tieto trendy zameraný. Nakoľko dokument obsahuje len funkčné plochy, nie je možné vyhodnotiť nakoľko ovplyvní krajinu reálna výstavba. V návrhu riešenia ÚPN-O sú v záväznej časti stanovené kritériá, ktoré rešpektujú aj krajinotvorbu, ako súčasť najmä rekreačného a obytného prostredia.

Krajinoekologická významnosť územia bola hodnotená na základe významnosti prvkov SKŠ v troch stupňoch: prvky veľmi významné, stredne významné a nevýznamné. Hodnotenie slúži pre stanovenie limitov súčasného využitia územia. Obec Turčianska Štiavnička patrí medzi územia s veľkou ekologickou významnosťou.

Ekologická významnosť územia sa hodnotí z hľadiska výskytu chránených území, prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) a ostatných ekostabilizačných prvkov krajiny. Priemerný koeficient ekologickej stability pre okres Martin je 2,297. **Koeficient ekologickej stability pre katastrálne územie je 2,6.** Za ekostabilizačné prvky sa považujú lesy, porasty krovín, heterogénne poľnohospodárske areály a rôzne trávne porasty, ktoré sa nenachádzajú medzi chránenými územiami, ani medzi prvkami ÚSES.

- Ekologicky veľmi významné - sú lesy, ekotony na styku s trávnyimi porastmi, vodné toky a plochy s brehovými porastmi, ďalej lúčno-pasienkárske formy využívania krajiny.
- Stredne významné - sú plochy trávnych porastov s plôškami nelesnej drevinovej vegetácie, ovocné sady a dreviny v sídelných plochách a v okolí výrobných areálov.
- Nevýznamné prvky - predstavujú človekom najviac premenené, resp. devastované plochy: vedenia VVN a VN, cesty, skládky odpadu, smetiská a pod.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, územný systém ekologickej stability

8.1 Chránené územia

✓ *Ochranné pásmo Národného parku Veľká Fatra*

Do katastrálneho územia obce zasahuje ochranné pásmo Národného parku Veľká Fatra. Ochranné pásmo národného parku sa vyhlasuje Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 140/2002

Z.z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra (ďalej len „NP“). Celková plocha ochranného pásma NP je 26 132,58 ha, z čoho vodné plochy majú výmeru 287,49 ha a lesná pôda 17 182,49 ha. Ochranné pásmo tvoria podľa prílohy k nariadeniu vlády č. 140/2002 Z. z. tri samostatné časti: južná, západná a najväčšia severná časť. K. ú. T. Štiavnička sa prelína so severnou časťou ochranného pásma.

Na území ochranného pásma platia podmienky ochrany ustanovené zákonom č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktoré zodpovedajú druhému stupňu ochrany (podľa ods. 4 § 17 zákona č. 506/2013 Z.z.).

✓ *Mokrade regionálneho a lokálneho významu*

V databáze Centra mapovania mokradí SZOPK (Slobodník & Kadlečík 2000) sa v záujmovom území a v jeho blízkosti vyskytujú:

- mokrade regionálneho významu - Na Pltisku, plocha 34 000 m², biotopy: močiare s trstou a pálkou, močiare s vysokými otricami, vlhké lúky, spoločenstvá so zakorenenými vodnými rastlinami,
- lokálneho významu - Rybníky na Teplici, plocha 5 000 m², biotopy: močiare s vysokými ostricami, spoločenstvá so zakorenenými vodnými rastlinami.

✓ *Ochranné lesy*

Ochranné lesy sa vyhlasujú rozhodnutím orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa zákona o lesoch, v súčasnosti zákon č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, na základe návrhu vyhotovovateľa plánu na dobu platnosti programu starostlivosti o les. V ochranných lesoch možno schváliť osobitný režim hospodárenia, len ak tým nedôjde k obmedzeniu a ohrozeniu účelu, na ktorý boli vyhlásené.

V riešenom území majú prevažne pôdochrannú funkciu, alebo sú to lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach.

Tab. č.6 - Výmera subkategórií ochranných lesov v k. ú. Turčianska Štiavnička

Subkategória	Výmera v ha
a Lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach	14,56
d Ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy	42,72
Spolu	57,28

✓ *Ochrana drevín*

V katastrálnom území nie sú evidované žiadne chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 543/ 2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

✓ *Chránená vodohospodárska oblasť Veľká Fatra*

Do k. ú. obce Turčianska Štiavnička zasahuje CHVO Veľká Fatra určená Nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd. Prevažná časť CHVO Veľká Fatra zasahuje do horskej oblasti. V CHVO možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a ochrany ich zásob. Z hľadiska citlivosti povrchových vôd na klimatické zmeny CHVO Veľká Fatra je zaradená do 2. stupňa stupňa citlivosti.

8.2 NATURA 2000

NATURA 2000 má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie. NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevyklučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú.

Právnym základom pre tvorbu Sústavy NATURA 2000 sú:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva, tzv. **chránené vtáčie územia (CHVÚ)**, v k. ú. obce sa nenachádza
- smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín - tzv. **územia európskeho významu (ÚEV)**, do k. ú. Turčianska Štiavnička zasahuje **Územie európskeho významu SKUEV0238 Veľká Fatra**.

8.3 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je v zmysle zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá, zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Turčianska Štiavnička nemala spracovaný Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES), tento bol navrhnutý až v Krajinnoekologickom pláne a prebratý do návrhu ÚPN-O, kde sú aj podrobné informácie o jednotlivých prvkoch všetkých úrovni systémov.

Vyššie úrovne z dokumentov a dokumentácií boli prevzaté nasledovne:

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Žilinského kraja (Združenie „VÚC Žilina“ 1998) vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov č. 1 až 4. Podkladom pre vypracovanie RÚSES VÚC Žilinského kraja bol Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Martin (Regioplán Nitra, Ekoped Žilina, 1993).

V súčasnosti je platná jeho aktualizácia z roku 2014 (SAŽP Banská Bystrica, Centrum starostlivosti o životné prostredie Žilina), ktorá však ešte nie je zapracovaná do ÚPN VÚC a z ktorej sme do siete MÚSES doplnili prvky RBc s uvedením kategórie „návrh“, nakoľko nie sú stavom v ÚPN VÚC Žilinského kraja z roku 1998. V návrhu a čistopise ÚPN-O však bude potrebné zjednotiť ako charakteristiku, tak vymedzenie prvkov podľa poslednej aktualizácie RÚSES ako aj ich spresnenie v lokálnej mierke.

Do kostry ÚSES bol premietnutý záväzný dokument ÚPN VÚC Žilinského kraja vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov. Pre k.ú. Martin uvádza 2 biocentrá regionálneho významu, 1 biokoridor nadregionálneho a 3 biokoridory regionálneho významu (obr. 6):

- Biocentrum regionálneho významu Katova skala, ID 6/10,
- Biocentrum regionálneho významu Sklabinský hrad – nad Baštou, ID 6/11
- Biokoridor nadregionálneho významu vodný tok Váh (hydricko-terestrický), ID 6/23,
- Biokoridor regionálneho významu územie Bukovina - Veľká Fatra (terestrický), ID 6/28
- Biokoridor regionálneho významu Kantorský potok, ID 6/37
- Biokoridor regionálneho významu ekotón Veľká Fatra Ratkovo – T. Štiavnička ID 6/38

Charakteristiky prvkov RÚSES zo schváleného dokumentu RÚSES okresu Martin (SAŽP Banská Bystrica, Centrum starostlivosti o životné prostredie Žilina 2014):

- Biocentrum regionálneho významu RBc 12 Hradisko pri Nolčove - Ráztoka – Majkrabovo,
- Biocentrum regionálneho významu RBc 13 Katová skala - Sklabinský hrad - Nad Baštou,
- Biocentrum regionálneho významu RBc 19 Kľak - Tlstý diel,
- Biokoridor nadregionálneho významu NRBk 1 Rieka Váh,
- Biokoridor regionálneho významu RBk 8 Sklabinský Podzámok – Bukovina,
- Biokoridor regionálneho významu RBk 10 Kantorský potok,
- Biokoridor regionálneho významu RBk 15 ekotón Veľkej Fatry Krpeľany- Turčianska Štiavnička.

✓ *Genofondové lokality (GL)*

Medzi ekostabilizačné prvky zaraďujeme predovšetkým genofondové lokality (GL). Výber regionálnych genofondových lokalít vychádzal z pôvodného RÚSES okresu Martin z roku 1993. Prevažná väčšina genofondových lokalít sa v období rokov 2009 – 2010 preverila, z dôvodu aktualizácie RÚSES (schválený v roku 2014), terénnym prieskumom, kde sa pozornosť sústreďovala najmä na identifikáciu biotopov.

- GL80 Breziny
- GL81 Ovseniská
- GL82 Park v Turčianskej Štiavničke
- GL83 Rybníky na Teplici
- GL84 Dolný tok Kantorského potoka
- GL85 Na pltisku – Medzi medzami
- GL87 Majkrabovo – Bečkovo – Za dielom (*pozn. ed.: identická lokalita s RBc12*)
- GL98 Bašta
- GL100 Mikulášková
- GL101 Katova skala (*pozn. ed.: uvedená lokalita sa neprekrýva s lokalitou Katova skala, vhodnejšie by ju bolo priradiť k lokalite Sviňacia*)

Návrh ďalších miestnych ekostabilizačných prvkov v k.ú. Turčianska Štiavnička, ktoré sa premietli do návrhu miestneho územného systému ekologickej stability ako ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK):

- Nad Rybníkmi - Bernúšovo
- Breziny (miestny názov Kukučka), Dúbie
- Závozec
- Pod Duninom

Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) – návrh

Najvýznamnejšou hierarchickou úrovňou ÚSES z hľadiska priameho vplyvu na krajinu je miestny ÚSES. V riešenom území v priestoroch a lokalitách s vysokou krajinnoekologickou hodnotou sú navrhnuté uvedené prvky:

- 3 biocentrá regionálneho významu (195 ha) prebraté z RÚSES Martin (SAŽP Banská Bystrica, Centrum starostlivosti o životné prostredie Žilina, 2014) s uvedením kategórie „návrh“, nakoľko nie sú stavom v ÚPN VÚC Žilinského kraja z roku 1998
- 6 biocentier miestneho významu (437,1 ha)
- 4 biokoridory miestneho významu (29,2 ha)
- 9 interakčných prvkov plošného a líniového charakteru (115,2 ha)

✓ *Navrhované biocentrá regionálneho významu*

- Biocentrum regionálneho významu **RBc1** - časť RBc 13 Katová skala - Sklabinský hrad - Nad Baštou; komplex lesných ekosystémov s fragmentami skalných biotopov a okrajmi lúčnych biotopov.
- Biocentrum regionálneho významu **RBc2** - časť RBc 19 Kľak - Tlstý diel; komplex prevažne lesných biotopov a menej lúčnych biotopov.
- Biocentrum regionálneho významu **RBc3** - časť RBc 12 Hradisko pri Nolčove - Ráztoka – Majkrabovo; komplex biotopov.

✓ *Navrhované biocentrá miestneho významu*

- Biocentrum miestneho významu **MBc1** - M. č. Dúbie, sukcesne zarastené role od trnkovo-lieskových krovín po borovicový les - útočisko zveri v otvorenej krajine a tiež ako miestny biokoridor medzi Bôrovou, resp. Lučinou cez Brezinu a Matejcovo až po Medzimedze a nadregionálny biokoridor Váhu.
- Biocentrum miestneho významu **MBc2** - Komplex biotopov. Súčasťou navrhovaného miestneho biocentra sú aj časti genofondových lokalít: Ovseniská (GL 81) a Park v Turčianskej Štiavničke (GL 82).
- Biocentrum miestneho významu **MBc3** - Časť anglického parku (GL 82) na pravom brehu Kantorského potoka, ktorý ho ako regionálny biokoridor (ID 6/37) oddeľuje od MBc2.
- Biocentrum miestneho významu **MBc4** - Komplex prevažne lesných biotopov a ekotonov les/bezlesie. Biocentrum predstavuje ťažiskové územie, ktoré je zo všetkých strán ohraničené prvkami nadregionálneho významu
- Biocentrum miestneho významu **MBc5** - Súčasťou navrhovaného miestneho biocentra je aj genofondová lokalita: Na pltisku – Medzi medzami (GL 85): Zvyšok starého menej zazemneného ramena Váhu
- Biocentrum miestneho významu **MBc6** - Nadväzuje na navrhované RBc3, teda na zvyšok trnkových a lieskových krovín a sutinového lesa s prevahou hrabu a lípy

✓ *Navrhované biokoridory*

- Biokoridor miestneho významu **MBk1** (hydrický) - Podhradský potok
- Biokoridor miestneho významu **MBk2** (hydrický) - bezmenný tok na SZ k.ú. tečúci do Sučian
- Biokoridor miestneho významu **MBk3** (hydrický) - Malý bezmenný tok na Z k.ú
- Biokoridor miestneho významu **MBk4** (hydrický) - M.č. Lieskovo a Jelšovo na V od intravilánu. Sieť existujúcich a navrhovaných koridorov pôsobiacich hlavne ako útočisko suchozemských stavovcov

✓ *Navrhované interakčné prvky*

- Interakčný prvok **IP1**: Pahorkatinová vyvýšenina s prevahou druhovo bohatých mezofilných kosných lúk
- Interakčný prvok **IP2**: Medza medzi dolnými a hornými Rovňami prerušovane zarastená trnkovo lieskovými krovinami.
- Interakčný prvok **IP3**: M. č. Ohreblo, Kratiny, plocha s mozaikou prevažne mladých vysadených hospodárskych lesov. Významná najmä ako útočisko suchozemských živočíchov, najmä stavovcov.
- Interakčný prvok **IP4**: Západne orientovaná vrcholová stráň zarastená vřbovo-lieskovými krovinami a pionierskymi drevinami. Pôsobí ako útočisko zveri
- Interakčný prvok **IP5** : Nad Rybníkmi – Bernúšovo, južne orientovaná strmá stráň bývalých pasienkov, dnes z väčšej časti zarastená trnkovými a lieskovými krovinami, bodovo s ovocným sadom
- Interakčný prvok **IP6** : Pod Duninom, zamokrená dolinka s pozostatkami mokraďových biotopov v okolí zachyteného vodného zdroja

- Interakčný prvok **IP7** : Pod hruškou, plocha lesného porastu
- Interakčný prvok **IP8** : bezmenný potok, vzniká vyvedením odvodňovacieho systému zo zmeliorovaných polí na lokalite Rybníky - Pod lazmi, pôvodný prameň zanikol
- Interakčný prvok **IP9** : Závozec, strmá južná podhrebeňová stráň

9. Obyvateľstvo

9.1 Demografická charakteristika

Obec Turčianska Štiavnička mala pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 869 obyvateľov, z toho 438 žien a 431 mužov. Pri sčítaní k v roku 2001 mala obec 741 trvale bývajúcich obyvateľov. Do roku 1970 počet obyvateľov obce stúpala, v rokoch 1980 - 2001 došlo k poklesu a od r.2011 počet obyvateľov obce znova mierne stúpol. V období od sčítania v roku 2001 do roku 2011 má priemerný ročný prírastok hodnotu 1,71%.

Katastrálne územie obce má rozlohu 1.407,19 ha. Hustota osídlenia v r.2015 bola 65,77 obyv./km², je nižšia ako celookresný priemer, ktorý dosahuje hodnotu 132,0 obyvateľov na km².

Tab. č.7 - Veková štruktúra obyvateľstva v obci k 31.12.2015

Obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					
	celkom	muži	ženy	0 – 14	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy	nezistený
Turčianska Štiavnička	920	454	466	169	328	309	49	76	-

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja: *Štatistický úrad SR, 2016*

V období rokov 2006 – 2015 počet obyvateľov obce vzrástol o 136 osôb. Počet obyvateľov obce od roku 2006 prirodzeným úbytkom mierne klesal a zároveň rástol kladným migračným saldóm, pričom prírastok migračným saldóm (+113 obyvateľov/ 9 rokov) bol vyšší ako prirodzený úbytok (-81 obyv./9 rokov).

K 31.12.2015 sa veková štruktúra obyvateľstva obce oproti sčítaniu v r.2011 zlepšila, index vitality sa zvýšil na 135,2 (v predproduktívnom veku bolo v obci 169 obyvateľov, v produktívnom veku 627 obyvateľov a v poproduktívnom veku 125 obyvateľov).

V obci je najviac zastúpená obyvateľstvo slovenskej národnosti až 96,9 %.

V obci je veriacich okolo 72,8 %, z toho 36,2 % je evanjelického a v. vyznania a 34,9 % vyznania rímsko-katolíckeho. Podiel ostatných vierovyznaní je menší ako 2%, bez vyznania je 168 osôb (19,3 %), nezistené vierovyznanie bolo u 61 osôb (7,1%).

✓ *Prognóza demografického vývoja*

Vzhľadom na blízkosť okresného mesta Martin, mesta Vrútky a obce Sučany (budovaná priemyselná zóna) je v prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti od obce dostatok pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu ako aj vzhľadom na vhodné prostredie pre bývanie je v obci záujem o výstavbu nových rodinných domov, čo sa prejavuje aj kladným migračným saldóm, za posledných 5 rokov pribudlo prisťahovaním priemerne ročne 10 obyvateľov.

Vzhľadom k ponuke pracovných príležitostí v blízkom okolí, predpokladáme aj v budúcich rokoch nárast počtu obyvateľov obce najmä prisťahovaním. Potrebné je najmä vytvoriť dobré podmienky pre bytovú výstavbu, dobudovanie vybavenosti na zodpovedajúcu úroveň.

Tab.č.8 - Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov obce

Rok	Počet obyvateľov	%	Priemerný ročný prírastok v %
2 016	938	100,0	-
2 026	1.060	113,0	1,30
2 036	1.160	123,7	0,94

9.2 Ekonomická aktivita a nezamestnanosť

Ku dňu sčítaniu ľudu mala obec 439 ekonomicky aktívnych ľudí, z toho 183 žien a 256 mužov. Podiel ekonomicky aktívnych osôb je 50,5 %, v okrese Martin je to 48,1 %. Podiel ekonomicky aktívnych osôb je málo nad úrovňou okresného priemeru. Zo 637 obyvateľov v produktívnom veku bolo ekonomicky aktívnych 68,9 %. Pracujúcich (okrem dôchodcov) bolo v obci 372 osôb. Podľa SODB v r.2011 bolo v obci 51 ľudí nezamestnaných, čo predstavuje 13,7 % z ekonomicky aktívnych obyvateľov. Nezamestnaných žien bolo 21, nezamestnaných mužov 30.

9.3 Charakteristika bytového a domového fondu

Podľa výsledkov sčítania v roku 2001 bolo v obci 274 domov, z toho trvale obývaných 224 (81,8%). Ku dňu sčítania v r.2011 bolo na území obce Turčianska Štiavnička 325 bytových jednotiek, z toho 292 (89,8%) trvalo obývaných bytov. Z celkového počtu 292 trvalo obývaných bytov bolo 191 v rodinných domoch, 65 vlastných bytov v bytových domoch, 13 bytov bolo obecných. Neobývaných domov bolo 31 (10,5%).

Na 1 trvale obývaný byt pripadalo v Turčianskej Štiavničke 2,98 obyvateľa pri sčítaní v roku 2011 (3,11 obyvateľa na 1 trvale obývaný byt pri sčítaní v roku 2001). Koeficient obývanosti v obci oproti roku 2001 sa teda zlepšil o 0,13 osoby.

V Žilinskom kraji pripadalo pri sčítaní v roku 2011 pripadalo 3,20 obyvateľa/1 byt, v okrese Martin 2,94 obyvateľa/1 byt. Obývanosť bytového fondu v obci bola v r.2011 približne na úrovni okresu Martin a nižšia ako v Žilinskom kraji.

V najbližších rokoch predpokladáme v súlade so všeobecným trendom vo vyspelých štátoch a prognózami v ÚPN-VÚC Žilinského kraja ďalšie znižovanie koeficientu obývanosti v obci nasledovne

v roku 2 001	3,11 obyv. / 1 byt
v roku 2 011	2,98 obyv./ 1 byt
v roku 2 020	2,80 obyv. / 1 byt
v roku 2 036	2,70 obyv./ 1 byt

Predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2 036 sa bude potreba nových bytov v obci uspokojovať len výstavbou rodinných domov.

✓ Súčasný dopyt po bytoch

Pre predpokladaný počet 1.160 obyvateľov obce v roku 2 036 a pre dosiahnutie obývanosti 2,70 obyvateľa/1 byt je v roku 2036 potrebný celkový počet 430 trvale obývaných bytov. Pri zachovaní súčasného podielu trvale neobývaných bytov (10,2 %) je potrebných v obci celkom 480 bytov, t.j. do roku 2 036 potrebné postaviť v obci približne 190 bytov.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Na území obce sa nenachádza vyhlásená pamiatková zóna ani rezervácia.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú **národné kultúrne pamiatky** evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF SR):

- Kaštieľ s areálom, Ul. SNP, č. orient. 16, č. súp. 1, parc. č. KN 745, 746, 848, 849, 850/1, 850/2, 850/3, 851, 852 a 853 k. ú. Turčianska Štiavnička, číslo ÚZPF 631/1-7
- Dom ľudový pamätný (bližšie určenie "Rodný dom Kostra Ján"), Ul. SNP č. súp. 17, parc. č. KN 418 k. ú. Turčianska Štiavnička, číslo ÚZPF 3238/1
- Mauzoléum (rod Révai), miestny cintorín, parc. č. KN 358, k. ú. Turčianska Štiavnička, číslo ÚZPF 11569/1

Na riešenom území sa nachádzajú lokality v zmysle pamiatkového zákona označované ako archeologické náleziská. Z dostupnej evidencie CEANS a z odbornej literatúry, sú v katastrálnom území obce evidované archeologické náleziská, zahrnuté do Centrálnej evidencie archeologických nálezísk SR.

KPÚ Žilina v CEANS-e eviduje nasledovné **archeologické náleziská**:

- poloha Pod Dunino/Lazy - sídlisko d. rímskej
- poloha Katova skala (na hranici katastrov Turčianska Štiavnička a Sklabinský Podzámok

Vzhľadom k tomu, že sa doposiaľ nerobil systematický prieskum obce a teda je predpoklad ďalších nateraz neznámych archeologických nálezísk, je nevyhnutné zabezpečiť dostatočnú ochranu archeologického dedičstva.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V katastrálnom území obce nie sú podľa dostupných údajov evidované paleontologické náleziská ani významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia

Údaje o hlukových pomeroch a vibráciách sú uvedené v kapitole B.II bod 4.

Údaje o žiarení a iných fyzikálnych poliach sú uvedené v kapitole B.II bod 5.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Aktuálnymi témami v oblasti životného prostredia na Slovensku sú predovšetkým obnova ekosystémov na ornej pôde, obnova miest narušených ťažbou a iných industriálnych stanovišť, obnova riečnych ekosystémov, degradovaných lúčnych porastov, obnova prirodzenej skladby lesov. Cieľom zhodnotenia environmentálnych problémov je vyjadriť najakútnejšie ohrozenie krajiny Turčianskej Štiavničky a jej jednotlivých krajinných zložiek a prvkov vrátane človeka spôsobené stresovými javmi, či už prírodnými, sekundárnymi, alebo javmi vyplývajúcimi z funkčného využitia prvkov SKŠ.

13.1 Premena a degradácia stanovišť

Pri sledovaní dopadov premien stanovišť na biodiverzitu je dôležitým parametrom ich veľkosť. Maloplošné biotopy sú viac náchylné k zániku, preto je potrebné ich obzvlášť chrániť. V riešenom území sa to týka najmä mokradí, xerothermných lokalít a sutinových lesov. Kým mokrade ohrozuje plánovaná ťažba štrkov, výstavba diaľnice D1, suchomilné lúky degraduje absencia zásahov v podobe kosenia a pasenia. K degradácii stanovišť teda prispievajú nevhodné disturbancie (narušenia) v dvoch smeroch – nevhodná ľudská činnosť alebo naopak nečinnosť:

- *Útlm tradičného využívania krajiny a zánik historických krajinných štruktúr, t. j. degradovanie trvalých trávnych porastov* - nastáva na miestach kde nejaká ľudská činnosť (disturbancia) prestala alebo slabne jej intenzita, klesá frekvencia a pod. Najčastejšie začína na opustených pasienkoch, lúčach a podobných opusteniskách, kde dochádza k rozširovaniu burinových druhov (*Urtica dioica*, druhy rodov *Cirsium*, *Carduus*, *Lappa* a *Rumex alpinus*). Je potrebné obnoviť využívanie aj na menej prístupných plochách, strmých stráňach, ktoré inak zarastú krovínami a nakoniec lesom (napr. zarastanie xerothermných lúk na lokalitách Dúbie, Závozec).
- *Intenzifikácia poľnohospodárstva a s tým spojené melioračné opatrenia* - rozorávanie mokradí a pramenísk traktorom, zhutňovanie pôdy, úbytok až likvidácia mokraďovej vegetácie s výskytom vzácnych a chránených druhov rastlín (napr. zmeliorované polia v m.č. Rybníky – Pod lazmi). Za posledných 20 rokov došlo vplyvom priamych i nepriamych odvodňovacích zásahov majiteľov pozemkov a správcov prenosovej elektrizačnej sústavy k zničeniu takmer všetkých vzácnejších mokraďových biotopov a ich spoločenstiev v páse pramenísk sledujúcich podhorie Malej Fatry. Tieto zásahy možno v krajine pozorovať dodnes, čím sa ničia posledné zvyšky mokraďových biotopov. Odvodňovacie úpravy spôsobujú zníženie biologickej rozmanitosti krajiny, zvlášť v členitých pramenných oblastiach.
- *Sukcesné zarastanie mokradí – bývalých slatín* (napr. lokalita južne od parku, Jelšovo, Lavičky).
- *Eutrofizácia tokov*, napr. znečistenie potoka pretekajúceho intravilánom (napriamený, zahĺbený a spevnený betónovými prefabrikátmi), na ľavej strane priberá bezmenný potok, preteká areálom Agrifarm. Ako pravostranný prítok sa vlieva do p. Kantor. Tok je znečistený zo splachov polí a areálu hospodárskeho dvora Agrifarm.
- *Narušenie prirodzeného ročného chodu prietokov a ich objemu v starom koryte Váhu pod VD Krpeľany*, kam púšťajú spravidla tzv. sanitárny prítok len $3 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ vody (zatiaľ čo do derivačného kanála priemerne $70 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ (Topercer & Bernátová 2008) a prispievajú tak k otepľovaniu, eutrofizácii a zarastaniu riečišťa,
 - ✓ narušenie erózo-depozičných a iných korytotvorných procesov, hlavne zvýšenou hĺbkovou eróziou dna a jeho zahlbovaním v úsekoch pod hrádzou (tzv. efekt hladnej vody),
 - ✓ narušenie teplotného režimu vody pod vodnými nádržami jeho vyrovnávaním (kvôli technickému riešeniu výpustov sa v lete do koryta dostáva chladnejšia a v zime teplejšia voda ako pred výstavbou VN), čím sa o. i. znižuje výskyt ľadových javov (podiel zamrznutia hladiny a i.) a tiež postupne ubúdajú vzácne studenomilné druhy bentosu a šíria sa teplomilnejšie euryéčne druhy,
 - ✓ narušenie živinového režimu vody zmenšením prívodu hrubých organických častí detritu zo zanesenej nádrže VD Krpeľany, ktorá masívnymi pulzami jemných sedimentov vyplavovaných z nej pri veľkých vodách vyvoláva silnú eutrofizáciu, veľké zmeny zrnitosti i oživenia a znehodnocuje tak celý turčiansky úsek Váhu.

13.2 Fragmentácia stanovišť

S degradáciou krajiny úzko súvisí aj fragmentácia súvislých stanovišť na viac menších častí prostredníctvom nejakej bariéry. Súčasné účinky bariér (Topercer et al. 2009a):

- ✓ narušenie viacerých cenných a unikátnych biotopov európskeho významu, významný negatívny vplyv na integritu týchto území, narušenie kľúčových segmentov biotopov a prerušením koridorov migrácie a rozptylu medzi jadrovými územiaми, ako aj priamym

- zničením biotopov v týchto jadrových územiach **významne negatívne ovplyvní** chránené a európsky významné druhy,
- ✓ prenutie a vizuálne poškodenie jedného z krajinársky najhodnotnejších území Slovenska (vo vzťahu ku krajine a jej scenérii)
 - *Výstavba produktovodov* - na plochách pod vedením VVN vplyvom pravidelného odstraňovania drevín stromovitého vzrastu dochádza k zmenám stanovištných podmienok vedúcich k vzniku odlišných, prevažne suchomilných spoločenstiev rastlín. Plochy sú rizikom pre šírenie invázných druhov rastlín a živočíchov a významne narúšajú charakteristický vzhľad krajiny. Prejavujú sa v lesných i nelesných formáciách ako najtvrdší fragmentačný činiteľ. Na druhej strane prítomnosť holých miest - vyčistených priestorov pod VVN vyhovuje mnohým druhom teplomilných a suchomilných (často ohrozených) pavúkov, bystrušiek, kobyliek atď. Po odstránení akéhokoľvek porastu môže nastať rozširovanie nepôvodných druhov z rastlín
 - *Bariérový efekt hrádze VN Krpeľany* - silné obmedzenie až prerušenie migrácií a rozptylu mnohých organizmov (predovšetkým rýb a iných vodných živočíchov) a postupný pokles životaschopnosti až izolovanie ich lokálnych populácií v dôsledku bariérového efektu hrádze (dotýka sa to najmä hlavátky *Hucho hucho* a ďalších rýb migrujúcich na dlhšie vzdialenosti).

C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Návrh územného plánu obce je územnoplánovací dokument, ktorý má priamy vplyv na plánovanie budúceho stavu životného prostredia, resp. zdravie obyvateľov a kvality života, neobsahuje riešenia, ktoré by zvyšovali ohrozenie zdravotného stavu obyvateľstva a mali naň negatívne sociálno-ekonomické dopady alebo by narušovali pohodu a kvalitu života.

Návrh územného plánu navrhuje riešenia na zlepšenie stavu napr. v oblasti dopravy a technickej infraštruktúry, opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia v ostatných oblastiach – dobudovanie kanalizácie, chodníkov, cyklotrás a multifunkčných trás.

Cieľom územného plánu je vytvorenie optimálneho priestorového a funkčného usporiadania územia, optimálneho riešenia v oblasti dopravy a technickej infraštruktúry tak, aby komplexne riešil územný rozvoj obce, resp. katastrálneho územia. Návrh územného plánu je vyhotovený v jednom variante.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

V k. ú. obce sa nachádzajú územia s výskytom svahových deformácií – registrované zosuvné územia aktívne, potenciálne aj stabilizované. Prípadný vznik nových nie je vylúčený. Preto je územie citlivé na antropogénne zásahy. Svahové deformácie negatívne ovplyvňujú možnosti stavebného využitia územia. V prípade stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych zosuvov je podmienkou pre akúkoľvek výstavbu uskutočnenie inžinierskogeologického prieskumu (požiadavka je zapracovaná do záväznej časti územného plánu).

Návrh územného plánu nebude mať žiadne priame negatívne vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery, nenavrhujú sa žiadne dobývacie priestory ani skládky odpadov. Vplyvy na horninové prostredie počas výstavby jednotlivých zámerov (napr. úniky ropných látok do podlažia a pod.) je potrebné riešiť v podrobnejších stupňoch dokumentácie.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Návrh územného plánu nebude mať žiadne priame negatívne vplyvy na klimatické pomery v území.

Rozšírenie zastavaných plôch má vplyv na lokálnu klímu a mikroklímu. Pri eliminovaní nepriaznivých klimatických účinkov je potrebné rešpektovať národný dokument „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, ktorú spracovalo MŽP, 01/2014, hlavne jeho časť uvedenú v bode č.8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach, bod 8.3 Sídelné prostredie – navrhované adaptačné opatrenia pre samosprávy sú uvedené v príslušných a relevantných bodoch.

4. Vplyvy na ovzdušie

Návrh územného plánu nevyvoláva žiadne priame negatívne vplyvy na ovzdušie a ani sa v ňom nerieši umiestnenie nových stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Návrh územného plánu rieši plynofikáciu všetkých rozvojových lokalít pre bývanie, čím je daný predpoklad pre elimináciu znečistenia ovzdušia lokálnymi kúreniskami.

Zdrojom znečistenia ovzdušia je do určitej miery hospodársky dvor. Územný plán navrhuje na zníženie účinkov na obytné územie výsadbu vysokej aj nízkej, stomovitej aj krovitej izolačnej zelene - biofiltra.

5. Vplyvy na vodné pomery

Návrh územného plánu obce nevyvoláva priame významne negatívne vplyvy na vodné pomery územia, kvalitu povrchových a podzemných vôd a odtokové pomery. Návrh územného plánu spôsobuje zvýšené nároky na zásoby pitnej vody. Nárast počtu obyvateľstva nevyžaduje vybudovanie nového vodného zdroja.

Nové rozvojové lokality sú situované mimo území s potenciálnym rizikom povodní. V záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Dobudovaním navrhovanej kanalizácie a jej rozšírenie do nových rozvojových lokalít sa zníži riziko znečisťovania povrchových a podzemných vôd.

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu vodných tokov a plôch, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- zamedziť priesakom odpadových vôd z poľnohospodárskej výroby a z plôch postihnutých preháňaním hospodárskych zvierat do vodných tokov, lokalizovať poľné hnojiská mimo plôch ktoré by mohli priamo ohroziť povrchové a podzemné vody,
- nezasahovať ťažkou mechanizáciou a neobhospodarovať bezprostredné okolie vodných plôch, pretože mokrade sú veľmi citlivé na vplyvy erózie a znečisťovanie, umiestňovať lesné cesty mimo vodných tokov vrátane brehových porastov,
- vylúčiť výruby v brehových porastoch a vodné plochy ponechať na prirodzenú sukcesiu,
- pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov, najmä v celej šírke nivy Kantorského potoka medzi Sklabinským Podzámkom a Turčianskou Štiavničkou ako aj zamedziť akýmkoľvek zásahom do vodného režimu v nive (prehlbovanie koryta, regulovanie toku, odvodňovanie nivy),
- systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín,
- vylúčiť ťažbu štrkov v riečišti Váhu,
- mŕtve rameno a štrkoviská nevyužívať na chov rýb a rybolov,
- zachovať prirodzené meandrovanie tokov a dostatočnej šírky ochranných zón pre pohyb koryta,
- odstraňovať migračné bariéry a rôzne ďalšie prekážky z koryt tokov (stupne a hate, strmé kamenné valy a pod. lokalizované predovšetkým v sídlach) a nevytvárať nové.

6. Vplyvy na pôdu

Za priamy vplyv na pôdu možno považovať zábery pôdy na nepoľnohospodárske účely ako to vyplýva z tabuľky na str. 7. Pri návrhu územného plánu obce boli uprednostnené kompaktné, celistvé plochy, nadväzujúce na zastavané územie vzhľadom na ochranu pôdy pred nadmerným rozdrobením.

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- na trávnych porastoch s indikovanými potenciálnymi zosuvmi zachovať, prípadne vysadiť po vrstevnici viacúčelové vegetačné pásy, ktoré majú ekostabilizačnú funkciu,
- na reliéfe so svahovými deformáciami realizovať protierózne opatrenia, najmä: vrstevnicová agrotechnika, pôdoochranná agrotechnika (minimalizačná agrotechnika, mullčovanie, bezorbové obrábanie pôdy), protierózne oševné postupy, vsakovacie pásy (trávnaté či zalesené), odvodňovacie priekopy, terasovanie,
- zachovať a vysadiť pásy medzí, remízok a vetrolamov, ktoré chránia pôdu pred nadmerným vysúšaním a odnosom vrchnej časti pôdneho horizontu, zároveň sú stanovišťom pre prirodzených predátorov živiacich sa škodcami na kultúrnych plodinách,
- zachovať maloblokovú ornú pôdu a bylinné medze medzi poličkami s výskytom krovín a solitérnych stromov,
- podporiť hospodárenie v starých ovocných sadoch,
- hľadať kompromisy medzi ekonomickým spôsobom výroby poľnohospodárskych produktov a požiadavkami ochrany prírody. Navrhnuť systém, ktorý by bol prijateľný pre poľnohospodárske subjekty a umožňoval udržanie spoločenstiev rastlín a živočíchov,

viazaných svojim výskytom v skúmanom území prioritne na mokrade a na trvalé trávne porasty,

- zabraňovať poškodzovaniu pôdy a mačiny pasienkov pri stádlení a nesprávne robenom košarovaní, ako aj pri pasení zvierat na vzdialenejších pasienkoch,
- obnovovať nadmerne ruderalizované a degradované pasienky prísevom stanovištne pôvodných semien tráv, nepreferovať výsev komerčných d'atelinotravných miešaniak,
- dlhodobo nevyužívané lúky, ktorým hrozí zarastanie drevinami aspoň raz za rok v jesennom období prekosiť alebo mulčovať, aplikovať mulčovanie len v nutných prípadoch, pretože vedie k zmenám v obsahu najmä dusíka, a následnému prenikaniu burinových a invázných druhov,
- pristúpiť k zatrávňovaniu opustených polí s cieľom obnoviť druhovo bohaté porasty,
- na TTP odstraňovať sukcesné dreviny a vyhrabávať starinu,
- zabezpečiť rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,
- na pasienkoch vykášať nedopaskov pri ukončení pasenia, pravidelné odstraňovanie náletových a výmladkových drevín.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na prvky Územného systému ekologickej stability (ÚSES), chránené územia a lesné ekosystémy. Vzhľadom na vzdialenosť väčšiny významných prírodných ekosystémov od novo navrhovaných lokalít podľa návrhu územného plánu nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia celkového genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia.

Vplyv posudzovaného dokumentu bude jednoznačne pozitívny, nakoľko ustanovuje miestny ÚSES, ktorý je súčasťou ÚPN-O a je taktiež zahrnutý do regulatívov v záväznej časti a po schválení strategického dokumentu a VZN obce o záväzných častiach ÚPN-O, sa stane záväzným, vrátane opatrení na jeho ochranu.

Návrh riešenia územného plánu obce vytvára predpoklady na realizáciu navrhnutých ekostabilizačných opatrení, čo prispeje k stabilizácii prírodného prostredia a tým sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

Pri realizácii činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Turčianska Štiavnička, ktorými by boli zasiahnuté biotopy európskeho alebo národného významu, budú tieto zásahy identifikovaných biotopov regulované rozhodnutím orgánu ochrany prírody (§ 6 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny) - v prípade situovania návrhu nových stavieb do územia biotopov európskeho a národného významu, je možné každý zásah, ktorý môže poškodiť alebo zničiť tieto biotopy vykonať len na základe vyžiadaného súhlasu od orgánu ochrany prírody a krajiny. V súhlase na vykonanie zásahu je orgán ochrany prírody povinný uložiť žiadateľovi vykonanie revitalizačných opatrení alebo uloženie finančnej náhrady za poškodenie alebo zničenie biotopu. V prípade, že biotopy európskeho alebo národného významu nebudú vykreslené z dôvodu, že odborná organizácia neposkytla ich presnú lokalizáciu, budú orgánom ochrany prírody a krajiny identifikované v etape konania stavebného úradu o územnom rozhodnutí /stavebnom povolení/a na výskyt týchto biotopov upozorní orgán ochrany prírody vo svojom vyjadrení vydanom pred vydaním územného rozhodnutia (stavebného povolenia) podľa § 9 ods. 1 písm. b/ alebo c/ zákona o ochrane prírody a krajiny.

8. Vplyvy na krajinu

Do výrazu a charakteristického vzhľadu krajiny novú územný plán s navrhnutými rozvojovými zámermi negatívne nezasahuje. V návrhu územného plánu obce sa uvažuje s intenzifikáciou jestvujúceho územia a s rozvojovými zámermi, ktoré sú v nadväznosti so zastavaným územím obce a do voľnej krajiny zasahujú rovnomerne okolo jestvujúceho zastavaného územia predovšetkým na plochách poľnohospodársky využívanéj pôdy. Zástavba je navrhovaná prevažne formou rodinných domov. Navrhovaná zástavba bude kompozične podobná jestvujúcej vidieckej zástavbe, takže krajinný obraz nebude narúšaný novými prvkami, čo je zabezpečené záväznými regulatívami (výška zástavby, percento zastavanosti, povolené a zakázané využitie a pod.).

Do lesnej pôdy sa nezasahuje.

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu súčasného stavu a štruktúry krajiny, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- dodržiavať zásady ochrany v Území európskeho významu SKUEV0238 Veľká Fatra* a rešpektovať návštevný poriadok v ochrannom pásme NP Veľká Fatra,
- zachovať funkcie ochranných lesov a zachovávať pôvodné druhové zloženie lesov podľa zloženia potenciálnej prirodzenej vegetácie, v ktorej prevažujú bukové lesy,
- udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu – mozaiku trávnatých plôch, krovín a vyšších drevín,

- obnoviť obhospodarovanie (kosenie, pasenie), zabrániť zarastaniu drevinami,
- žatevné práce vykonávať od stredu poľa k okrajom, alebo od jedného okraja pozemku k druhému, aby malo vtáctvo a iné živočíšstvo šancu uniknúť do bezpečia,
- ponechať v mozaike maloblokovej pôdy a TTP dostatočný počet solitérnych a dutinových stromov,
- podporovať citlivú intenzitu pastvy,
- vylúčiť výruby v brehových porastoch a vodné plochy ponechať na prirodzenú sukcesiu,
- pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov, najmä v celej šírke nivy Kantorského potoka medzi Sklabinským Podzámkom a Turčianskou Štiavničkou ako aj zamedziť akýmkoľvek zásahom do vodného režimu v nive (prehlbovanie koryta, regulovanie toku, odvodňovanie nivy),
- systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín,
- vylúčiť ťažbu štrkov v riečišti Váhu,
- mŕtve rameno a štrkoviská nevyužívať na chov rýb a rybolov,
- systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín,
- asanovať všetky nepovolené skládky najmä stavebného odpadu kde sa hojne šíria invázne druhy rastlín (napr. lokality pri diaľnici),
- na reliéfe so svahovými deformáciami realizovať protierózne opatrenia, aby sa zamedzilo prípadným svahovým zosuvom počas intenzívnych zrážok, používaním vhodných agrotechnických postupov pri obrábaní pôdy a podporiť mozaikovitost' obhospodarovania striedaním plôch TTP, nelesnej drevinnej vegetácie a maloblokovej ornej pôdy.
- nadviazať na krajinnoekologický plán - krajinný (realizačný) projekt.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, na územný systém ekologickej stability

Územný plán intenzifikuje a reštrukturalizuje už urbanizované zastavané územie a rozširuje zástavbu na príľahlé lokality. Návrh riešenia zabezpečuje ochranu a funkčnosť všetkých prvkov ÚSES, rešpektuje RÚSES, vrátane navrhovaných ekostabilizačných opatrení, ako aj navrhovanej kostry prvkov MÚSES. Realizáciou navrhovaných ekostabilizačných opatrení sa vytvoria predpoklady pre stabilizáciu krajiny a úpravu jej štruktúry.

Územný plán nenavrhuje žiadne nové chránené územia, ale navrhuje miestny územný systém ekologickej stability, ktorý je potrebné v krajine rešpektovať:

- 3 biocentrá regionálneho významu (195 ha) prebraté z RÚSES Martin (SAŽP Banská Bystrica, Centrum starostlivosti o životné prostredie Žilina, 2014) s uvedením kategórie „návrh“, nakoľko nie sú stavom v ÚPN VÚC Žilinského kraja z roku 1998.
- 6 biocentier miestneho významu (437,1 ha),
- 4 biokoridory miestneho významu (29,2 ha),
- 9 interakčných prvkov plošného a líniového charakteru (115,2 ha).

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Návrh riešenia územného plánu obce nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Vzhľadom na to, že takéto lokality a náleziská sa v katastri obce nenachádzajú, je hodnotenie vplyvu návrhu územného plánu na ne bezpredmetné.

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu kultúrneho dedičstva, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- zvýšiť povedomie obyvateľstva o kultúrnom dedičstve regiónu,
- obnoviť a doplniť prvky, znaky a symboly kultúrno-historickej hodnoty krajiny, vrátane prvkov regionálnej architektúry,
- podporiť návrhy na zdokumentovanie pamätihodností obce.

12. Iné vplyvy

Iné vplyvy navrhovaného strategického dokumentu návrh Územného plánu obce Turčianska Štiavnička neboli v rozsahu tohto hodnotenia identifikované.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Predkladaný návrh Územného plánu obce Turčianska Štiavnička predstavuje rozsiahle spracovanú dokumentáciu, ktorá komplexne rieši predpokladaný rozvoj obce na všetkých úrovniach.

Vplyvy na životné prostredie a vplyvy z hľadiska ochrany prírody a krajiny nie je možné v tomto štádiu vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi.

Pri spracovaní návrhu územného plánu obce boli rešpektované všetky v súčasnosti platné právne predpisy v oblasti zložiek ochrany životného prostredia a ochrany prírody a krajiny:

- zákon č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - napr. Uznesenia Vlády SR č.636/2003 a č.239/2004
- zákon č.364/2004 Z. z. v znení novelizácie 384/2009 Z. z. - vodný zákon, v znení neskorších predpisov
- zákon č.50/ /1976 Zb. v platnom znení - stavebný zákon
- zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 49/2002 Z. z.- pamiatkový zákon, v znení neskorších predpisov
- zákon č.326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- zákon č.7/2010 Z.Z. o ochrane pred povodňami
- zákon č. 220/2004 Zb. o ochrane poľnohospodárskej pôdy v znení novely č.57/2013
- zákony o odpadoch - zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch, vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., vyhláška MŽP SR č.366/2015 Z.z. a č.371/2015 Z. z.
- Nariadenie vlády SSR č.13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd
- Nariadenie vlády SR č.140/2002 Z. z., ktorým sa vyhlasuje NP Veľká Fatra
- vyhlášku MŽP č.55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii
- vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia
- vyhláška č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- vyhláška MŽP SR č.29/2005 Z. z. - spôsoby ochrany vodárenských zdrojov
- vyhláška č.508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy
- vyhláška č. 59/2013 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín - tzv. územia európskeho významu (ÚEV)
- národný dokument „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, ktorú spracovalo MŽP, 01/2014

C.IV Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Z posúdenia vplyvov návrhu Územného plánu obce Turčianska Štiavnička nevyplývajú žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, preto nie je možné exaktne definovať opatrenia na prevenciu, elimináciu a minimalizáciu vplyvov na životné prostredie.

V záväznej časti návrhu územného plánu obce sú stanovené prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na podrobnejšie funkčné využitie jednotlivých plôch v katastrálnom území obce. Zároveň sú tu premietnuté jednotlivé ekostabilizačné opatrenia na zlepšenie ekologickej stability územia ako aj životného prostredia, ktoré vyplývajú z krajinnoekologického plánu obce Turčianska Štiavnička.

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu súčasného stavu a štruktúry krajiny, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

Navrhované manažmentové opatrenia v území európskeho významu Veľká Fatra:

- zvyšovanie rubnej doby,
- predlžovanie obnovnej doby,
- predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu,
- Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob),
- Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...),

- Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny)
- Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov
- Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín
- Protierózne, vodohospodárske, protilávínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia
- Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne
- Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vyskej hladiny podzemnej vody)
- Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny
- Odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín
- Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty
- Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva
- Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky
- Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality)
- Udržovanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovíšť
- Obnova zdroja potravy (zarybňovanie)
- Usmerňovanie návštevnosti územia
- Stráženie (napríklad. hniezd dravcov)
- Spaľovanie biomasy (napr. trstiny počas zimných mesiacov)
- Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladaním košiarov a vykášaním burín a nedopaskov
- Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)
- Extenzívne prepásanie kozami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)
- Extenzívne prepásanie koňmi (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)
- Extenzívna pastva v osobitných prípadoch (napr. počas nízkej hladiny podzemnej vody)
- Kombinovaná pastva (napr. oviec a dobytky so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)
- Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarné kosenie s následným prepásaním územia)
- Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce).

Všeobecné zásady ochrany prvkov ÚSES

- pokračovať v obhospodarovaní trávnatých plôch (kosenie, pasenie), zabrániť zarastaniu drevinami
- trávnaté plochy kosiť postupne po malých plochách v neskorších termínoch po dozretí väčšiny lúčnych bylín (druhá polovica júna)
- udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu – mozaiku trávnatých plôch, krovín a vyšších drevín
- zaistiť, aby intenzita pastvy nemala negatívne dôsledky na biodiverzitu biocentier a genofondových lokalít, kosbu realizovať od stredu k okrajom kosených plôch, s cieľom minimalizovať škody na chránených a poľovných druhoch živočíchov,
- odstraňovať z plôch pokosenú biomasu, zabrániť zvýšenému ukladaniu stariny, čo vedie k zmenám v obsahu najmä dusíka, a následnému prenikaniu druhov náročnejších na živiny, akým je napríklad smľz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*). Takéto druhy vytvárajú husté zárasty a znemožňujú existenciu ostatných druhov, najmä svetlomilných,
- neaplikovať pesticídy a insekticídy na plochách v bezprostrednom okolí prvkov ÚSES,
- v lesných prvkoch ÚSES zvyšovať podiel prirodzenej obnovy lesa na úkor umelej obnovy, selektívne odstraňovať nepôvodné porasty, zabrániť zániku sutinových lesov,
- vylúčiť stavebné a iné technické zásahy, obmedziť oplocovanie pozemkov,
- mŕtve ramená nevyužívať na chov rýb a rybolov, ak si takéto využitie vyžaduje úpravy brehov a zásahy do porastov, ktoré by mali za následok zničenie alebo poškodenie mokraďových biotopov, nebagrovať ani inak nezasahovať do vodných plôch, využitie konzultovať so ŠOP SR a orgánom ochrany prírody,
- zlikvidovať nelegálne skládky odpadov v brehových porastoch,

- na miestach výskytu hodnotných biotopov ponechávať dostatočné množstvá starých porastov a solitérnych drevín, stojace a ležiace mŕtve drevo.

Opatrenia na ochranu prvkov RÚSES Okresu Martin

RBc 12 Hradisko pri Nolčove - Ráztoka - Majkrabovo

- odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov,
- redukcia sukcesných drevín,
- zákaz ťažby štrku,
- odstraňovanie invázných druhov,
- mŕtve ramená nevyužívať na chov rýb a rybolov, ak si takéto využitie vyžaduje úpravy brehov a zásahy do porastov, ktoré by mali za následok zničenie alebo poškodenie mokraďových biotopov európskeho a národného významu,
- nebagrovať ani inak nezasahovať do vodných plôch,
- sutinové lesy chrániť pred výrubom a zmenou drevinového zloženia,
- pri výstavbe diaľnice nepripustiť degradáciu biotopov stavebnou činnosťou.

RBc 13 Katova skala - Sklabinský hrad - Nad Baštou

- usmernený turistický ruch,
- odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov,
- redukcia sukcesných drevín,
- obnovenie obhospodarovania,
- rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk, obkásanie krovinatých lesných plášťov a skupiniek krovin až po ich okraj,
- odstraňovať invázne druhy rastlín v okolí,
- na miestach výskytu hodnotných biotopov ponechávať dostatočné množstvá starých porastov i jednotlivých starých a dutinových stromov,
- nenarušovať ťažkými mechanizmami pôdu, podrast a bylinné poschodie,
- selektívne odstraňovanie nepôvodných porastov,
- pri obnove lesných porastov používať drevisy miestnej proveniencie.

NRBk 1 Rieka Váh

- zákaz ťažby štrku v koryte, maximálne povoliť len ťažbu jemných sedimentov.

RBk 8 Sklabinský Podzámok – Bukovina

- v lesoch používať jemnejšie hospodárske spôsoby (podrastový, prípadne až účelový),
- cielene udržiavať pestrú krajinnú štruktúru,
- obnovenie obhospodarovania, rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk, vykášanie nedopaskov, po ukončení pasenia,
- pravidelné odstraňovanie náletových a výmladkových drevín,
- odstraňovať invázne druhy.

RBk 10 Kantorský potok

- likvidácia porastov invázných druhov,
- pri výstavbe a opravách lesných ciest a doprave dreva minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov (vrátane brehových porastov) umiestňovaním lesných ciest mimo nich,
- kvalitnou výstavbou ciest a ich odvodnením (odrážky, premostenia, priepusty), obmedziť negatívne prejavy antropogénnych aktivít (regulácie toku, znečisťovanie), zabráňovať vzniku odpadov a výsypiek.

RBk 15 ekotón Veľkej Fatry Krpeľany- Turčianska Štiavnička

- obnoviť obhospodarovanie trávnatých plôch (kosenie, pasenie), zabrániť zarastaniu drevinami,
- udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu – mozaiku trávnatých plôch, krovin a vyšších drevín,
- odstraňovať invázne druhy rastlín,
- nezvyšovať intenzitu a rozsah zásahov v lesoch ochranných a osobitného určenia,
- rekultivovať lesné sklady a lesné cesty, ktoré vznikli pre účely ťažby.

Opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny

- zvyšovať podiel prirodzenej obnovy lesa na úkor umelej obnovy, podporovať obnovu prirodzeného druhového zloženia lesov (bukové lesy, zmiešané lesy), selektívne odstraňovať nepôvodné porasty smreka a borovice,

- ponechávať dostatočné množstvo starých porastov, stromov s dutinami stojace i ležiace mŕtve drevo,
- maloplošné lesné biotopy (napr. dubovo-hrabové lesy lipové na lokalite Biele brehy) by mali byť zmapované a ochránené pred výrubom,
- pre hlboko zarezané doliny, strže a výmole uplatňovať bezzásahový režim alebo účelový, resp. výberkový HS lesných porastov,
- zabraňovať súvislému odtoku vody mimo tokov a udržiavať funkciu vybudovaných vodozádržných opatrení,
- nenarušovať ťažkými mechanizmami pôdu a bylinné poschodie,
- rekultivovať lesné cesty, ktoré vznikli pre účely ťažby a nepokračovať v ďalšej fragmentácii lesných ekosystémov, napr. výstavbou lesných ciest, holorubným spôsobom ťažby a pod.,
- mechanicky nerozrušovať/nevysušovať pramenné lokality.

Opatrenia na skvalitnenie rekreačných služieb:

- vytvoriť podmienky pre obnovenie povedomia obyvateľov o kultúrnej a poľnohospodárskej činnosti obce podporou kultúrnych aktivít poukazujúcich na tradičné formy využívania zeme a plodín v obci: ovocinárstvo, včelárstvo, pasenie oviec, prezentácia ľudových remesiel atď.,
- uspokojiť potreby a požiadavky obyvateľstva pre rozličné typy rekreačno-športových aktivít,
- podporiť alternatívne formy poľnohospodárstva a využívania pôdy (organické farmárstvo,
- podporiť aktívne formy rekreácie v obci s prihliadnutím na prítomnosť Územia európskeho významu a Chráneného vtáčieho územia (agroturizmus, ekoturizmus, birdwatching, gastroturizmus a pod.),
- propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite,
- podporovať rozvoj turistických a cyklistických trás.

Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva:

- zamedziť znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím,
- zamedziť vzniku nelegálnych skládok komunálneho odpadu,
- vytvárať podmienky pre kompostovanie,
- minimalizovať negatívne vplyvy výrobných prevádzok na ŽP vysadením izolačnej zelene

Ďalšie ekostabilizačné opatrenia sú uvedené v jednotlivých príslušných kapitolách.

C.V Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Záväzným výstupom územného plánu je jeho záväzná časť, ktorá obsahuje návrhy regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Tieto môžeme zoskupiť podľa charakteru do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie),
- socio-ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, výroby, regulatívy dopravy),
- technicko-ekonomické kritériá (regulatívy technickej infraštruktúry – vodovod, kanalizácia, energie, časová koordinácia výstavby).

Dôležitosť jednotlivých kritérií je stanovená ich záväznosťou. Všetky boli určené a stanovené z hlavného hľadiska trvalo udržateľného rozvoja.

2. Porovnanie variantov

Návrh územného plánu sa vypracováva v jednom variante (v súlade s § 22 stavebného zákona) a v rámci správy o hodnotení sa porovnáva aj s nulovým variantom, t.j. so stavom, v ktorom sa obec nachádza v súčasnosti za predpokladu, že sa návrh územného plánu nebude realizovať.

Nulový variant predstavuje situáciu, že obec nebude mať záväzný dokument pre koordináciu stavebných zámerov a investičných aktivít s tým, že nebude možné systematicky realizovať aj opatrenia na prevenciu, minimalizáciu a elimináciu nepriaznivých vplyvov na životné prostredie. Výstavba môže postupovať chaoticky, bez riešenia líniových technických infraštruktúr a verejnoprospešných stavieb.

Na základe výberu kritérií hodnotenia a ich porovnania pre riešenie konceptu ÚPN-O a nulového variantu boli v tabuľke spracované hodnotenia predpokladaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, ktoré je špecifikované v tabuľke:

Kritéria hodnotenia	Vplyvy na jednotlivé zložky ŽP	Koncept riešenia	Nulový variant
1. vplyvy na obyvateľstvo a jeho aktivity			
Kvalita a pohoda života, pracovné príležitosti	Dopady počas realizácie zámerov	-1	0
	Zdravotná záťaž z prevádzky (hluk, emisie)	0	0
	Kvalita bývania v obci	+1	-1
	Zásahy do ekonomických aktivít	+1	0
	Vytvorenie nových pracovných miest	+2	-1
	Predpoklady pre ďalší prísun investícií	+2	-2
	Zvyšovanie kvality štandardu pre turizmus a cestovný ruch	+2	-1
2. vplyvy na prírodné prostredie			
Horninové prostredie	Zásahy do reliéfu a stability územia	-1	0
Povrchové a podzemné vody	Znečistenie a zásahy do vodných tokov, prameňov a podzemných vôd	+1	-1
Pôda	Záber poľnohospodárskej pôdy	-1	+1
	Záber pôdy na plochy dopravy	-1	+1
3. vplyvy na krajinu			
Biodiverzita	Biodiverzita, genofond, ÚSES	+2	-1
Krajina	Krajinná scenéria a krajinný ráz	-1	-1
Dostupná infraštruktúra	Vybudované inžinierske siete a možnosti napojenia	+2	-1
Sumár vplyvov		+7	-5

Ako vyplýva z porovnania, strategický dokument jednoznačne skvalitní životné prostredie. Významnejším negatívom je len záber pôdy (aj chránených bonít), ktorá však v kontexte Slovenska nepatrí medzi produkčné a pohybuje sa v nižších hodnotách kvality.

ÚPN-O ako strategický dokument zapracováva do riešenia vyššie úrovne ÚSES a stanovuje návrh miestneho územného systému ekologickej stability.

V prípade, že územný plán nebude schválený, t.j. bude existovať nulový variant, bude územný rozvoj obce výrazne obmedzený vzhľadom na nutnosť dodržiavania § 11 ods. 2 a § 139a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, podľa ktorého obec je povinná mať územný plán obce ak uskutočňuje rozsiahlu novú výstavbu a prestavbu alebo umiestňuje verejnoprospešnú stavbu.

V prípade, že sa územný plán schváli, bude rozvoj obce pokračovať v hraniciach prípustných regulatívov, ktoré stanovuje územný plán v záväznej časti.

C.VI Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Proces hodnotenia vychádza metodicky zo zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Návrh územného plánu, ako i správa o hodnotení, vychádza z komplexných prieskumov a rozborov územia obce vrátane spracovaného krajinnokoekologického plánu, vykonaných v procese spracovania územného plánu obce, z krajinnokoekologického plánu obce Turčianska Štiavnička, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a krajiny. Pri tvorbe územného plánu boli zohľadnené princípy trvalo udržateľného rozvoja územia a platné právne predpisy, nadradené platné dokumenty, koncepcie a, stratégie.

C.VII Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracúvaní správy o hodnotení bolo problematické zdôvodňovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie. Samotný územný plán nemá priamy vplyv na životné prostredie, pretože ide o plánovací dokument a jeho riešenie vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja, jeho realizáciou sa však zvýši kvalita životného prostredia a kvalita života obyvateľov obce.

Vzhľadom na dikciu zákona č.24/2006 Z. z. je vždy potrebné osobitne posúdiť vplyvy na životné prostredie pri jednotlivých činnostiach (EIA), ktoré sú v prílohách uvedeného zákona, pri územnom konaní, resp. stavebnom povolení.

C.VIII Všeobecné záverečné zhrnutie

Územný plán predstavuje základný záväzný dokument na usmerňovanie a regulovanie vývoja obce a dosiahnutie súladu všetkých činností v obci. Člení sa na textovú a grafickú časť, pričom textová časť je rozdelená na smernú a záväznú. V záväznej časti sú definované zásady a regulatívy priestorového usporiadania obce, prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch, zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územný systém ekologickej stability a tvorby krajiny, zásady a regulatívy využívania prírodných zdrojov a kultúrno-historických hodnôt, stanovuje zásady a regulatívy dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia územia, určuje plochy pre verejnoprospešné stavby a navrhuje hranice zastavaného územia obce.

Územný plán navrhuje dostatočný rozvoj plôch pre bývanie, rekreačné a športové aktivity, ako aj plochy pre malé výrobné služby a prevádzky, navrhuje riešenie environmentálnych problémov ako je vodovod, kanalizácia a odpady, rešpektuje prvky ekologickej stability územia a vyhlásené a navrhované chránené územia a prvky ekologickej stability územia. V záväznej časti definuje aj ekostabilizačné opatrenia a verejnoprospešné stavby.

Záverom sa konštatuje, že návrh riešenia územného plánu predstavuje vhodný, optimálny rozvojový dokument pre obec v dlhodobom horizonte, umožňuje primeraný rozvoj obce vo všetkých sférach rozvoja.

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č.5 zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

C.IX Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
- autorizovaný architekt SKA
RNDr. Peter Burda - konzultant

.....
podpis, pečiatka

C.X Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Prieskumy a rozборы obce Turčianska Štiavnička, 10-12/2016
- Zadanie pre Územný plán obce Turčianska Štiavnička, 7.2.2017
- Návrh Územného plánu obce Turčianska Štiavnička, 05/2017

C.XI Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Turčianskej Štiavničke, dňa 04.07.2017

Peter Očka, starosta obce Turčianska Štiavnička

.....
podpis, pečiatka